

Posebno poročilo

Prilagajanje podnebnim spremembam v EU

Ukrepanje ne dohaja visokih ambicij

EVROPSKO
RAČUNSKO
SODIŠČE

Vsebina

	Odstavek
Povzetek	I–VIII
Uvod	01–11
Kaj je prilagajanje podnebnim spremembam in zakaj je pomembno	01–06
Okvir za prilagajanje podnebnim spremembam	07–09
Vloge in odgovornosti EU ter držav članic	10–11
Obseg revizije in revizijski pristop	12–15
Opažanja	16–76
Zanesljiv okvir EU za prilagajanje, vendar neučinkovito poročanje in nizka lokalna ozaveščenost	16–43
Zanesljiv okvir EU za prilagajanje podnebnim spremembam	16–20
Nacionalni prilagoditveni okviri so na splošno skladni s strategijo EU	21–30
Neuspešno in nezadostno poročanje o ukrepih za prilagajanje podnebnim spremembam v EU	31–35
Nizka lokalna ozaveščenost o orodjih, strategijah in načrtih EU za prilagajanje podnebnim spremembam	36–43
Financiranje EU za prilagajanje podnebnim spremembam – zadevni projekti so težko sledljivi, spodbujajo pa bolj kratkoročne kot dolgoročne rešitve	44–76
Izzivi pri sledenju sredstev EU za prilagajanje podnebnim spremembam	44–52
Projekti za prilagajanje podnebnim spremembam, ki jih financira EU – prednost kratkoročnim rešitvam pred dolgoročnimi	53–76
Zaključki in priporočila	77–83

Priloga

Anketa o prilagajanju podnebnim spremembam

Kratice

Glosar

Odgovori Komisije

Časovnica

Revizijska ekipa

Povzetek

I Ekstremni podnebni in vremenski dogodki, kot so vročinski valovi, suša in poplave, so vse pogostejši in resnejši. Tem podnebnim razmeram se je treba nujno prilagoditi. Medtem ko se z blažilnimi ukrepi zmanjšujejo emisije toplogrednih plinov, je namen prilagoditvenih ukrepov prilagajanje podnebnim spremembam, da se zmanjšajo njihovi vplivi. Samo z blažilnimi ukrepi ni mogoče preprečiti učinkov podnebnih sprememb, tudi če se uspešno zmanjšajo emisije toplogrednih plinov.

II EU je leta 2013 objavila svojo prvo prilagoditveno strategijo, leta 2021 pa še eno, s čimer je potrdila, kako zelo občutljiva je na podnebne spremembe. V zadnjem desetletju so povprečne gospodarske izgube zaradi ekstremnih dogodkov, povezanih s podnebjem, v EU znašale 26 milijard EUR letno. S strategijo je določen cilj, da EU do leta 2050 postane odporna na podnebne spremembe. Ta cilj je zapisan tudi v [evropskih podnebnih pravilih](#) iz leta 2021. Glede na medsektorsko naravo ukrepov, povezanih s prilagajanjem podnebnim spremembam, je težko oceniti ustrezno višino sredstev EU. Za prilagajanje podnebnim spremembam je bilo v proračunu namenjenih vsaj 8 milijard EUR za obdobje 2014–2020 in 26 milijard EUR za obdobje 2021–2027.

III Cilj te revizije je bil oceniti okvir in financiranje EU za prilagajanje podnebnim spremembam ter kako se z njima obravnavajo vplivi podnebnih sprememb v EU. Sodišče je preučilo, ali je bil s strategijami in načrti EU in držav članic zagotovljen zanesljiv okvir za prilagajanje podnebnim spremembam ter ali sta se z njimi na lokalni ravni zagotovili ureditev poročanja in ozaveščenost o strategijah, načrtih in orodjih EU. Analiziralo je tudi, ali se je z izborom prilagoditvenih projektov EU iz obdobja 2014–2020 uspešno prispevalo k prilagajanju podnebnim spremembam. V obseg revizije Sodišča niso bili vključeni ukrepi EU in podpora za prilagajanje podnebnim spremembam zunaj EU.

IV Sodišče se je za izvedbo te revizije odločilo zaradi pomembnosti te teme, ki je tudi ena glavnih prednostnih nalog. Pričakuje, da se bodo ugotovitve in priporočila Sodišča koristno uporabili za izboljšanje splošnega okvira za prilagajanje, kar bo omogočilo boljše obravnavanje vplivov podnebnih sprememb. Pričakuje tudi, da bo delo Sodišča pripomoglo k temu, da bo EU osredotočila svoje financiranje na ukrepe, ki so prilagojeni sedanjim in prihodnjim podnebnim razmeram, in spodbujala dolgoročne rešitve za prilagajanje podnebnim spremembam.

V Sodišče je ugotovilo, da je splošni okvir EU za politiko prilagajanja trden. Vendar je odkrilo, da so države članice v svojih nacionalnih dokumentih o prilagoditveni strategiji včasih uporabljale zastarele znanstvene podatke. Revidirani nacionalni prilagoditveni okviri so bili na splošno skladni s strategijo EU za prilagajanje podnebnim spremembam, čeprav je Sodišče odkrilo nasprotujoče si prednostne naloge na sektorski in regionalni ravni. Te so zadevale nasprotujoče si potrebe po večjem namakanju in manjši porabi vode.

VI Sodišče je ugotovilo tudi, da je bilo poročanje držav članic o prilagajanju podnebnim spremembam nezadostno in je imelo majhno dodano vrednost v smislu spremljanja napredka in podpore prihodnjim odločitvam politike. Sodišče je anketiralo 400 občin in ugotovilo, da te večinoma niso poznale strategij in načrtov za prilagajanje podnebnim spremembam ter da niso uporabljale orodij EU za prilagajanje tem spremembam (Climate-ADAPT, Copernicus in Konvencija županov EU).

VII Ker je prilagajanje medsektorsko, je ustrezno financiranje EU porazdeljeno med več drugih politik EU, kot so kmetijstvo, kohezija in raziskave. Medtem ko so se z več kot polovico od 36 projektov v vzorcu (19) Sodišča učinkovito obravnavala podnebna tveganja, je Sodišče pri 13 projektih ugotovilo, da so ti imeli majhen vpliv na povečanje prilagoditvene sposobnosti ali da ga sploh niso imeli in da obstaja tveganje, da bi pri dveh projektih lahko prišlo do neustreznega prilagajanja. Primeri neustreznega prilagajanja so spodbujanje namakanja večje površine namesto prehoda na kmetijske rastline, za katere se porabi manj vode; gradnja nasipov namesto premestitve prebivalcev obalnih območij, ki jih ogrožajo poplave ali erozija; vlaganje v snežne topove, namesto da bi se osredotočili na letošnji turizem. Zaradi teh slabosti obstaja tveganje, da politika in ukrepi EU za prilagajanje ne bodo v koraku s podnebnimi spremembami.

VIII Sodišče na podlagi svojih ugotovitev Komisiji priporoča, naj:

- (1) določi skupne kazalnike za merjenje napredka in nadaljnje spremljanje ugotovljenih slabosti ter tako izboljša poročanje o prilagajanju podnebnim spremembam;
- (2) bolje razvije in spodbuja orodja EU za prilagajanje podnebnim spremembam, da bi se povečala njihova uporaba in spodbudila izmenjava znanja;
- (3) zagotovi, da so vsi zadevni projekti, ki jih financira EU, prilagojeni sedanjim in prihodnjim podnebnim razmeram, s čimer bi se spodbujale dolgoročne rešitve za prilagajanje podnebnim spremembam.

Uvod

Kaj je prilagajanje podnebnim spremembam in zakaj je pomembno

01 Cilj [Pariškega sporazuma](#) je omejiti globalno segrevanje na 1,5 °C v primerjavi z ravnmi pred industrializacijo (1850–1900). Vendar glede na zadnje poročilo Medvladnega panela za podnebne spremembe (IPCC) obstaja 50-odstotna verjetnost, da bo prag 1,5 °C dosežen do obdobja 2030–2035¹. Najnovejši podatki za Evropo kažejo, da je bila povprečna temperatura v obdobju 2018–2022 približno 2,2 °C višja od ravni pred industrializacijo. Leto 2023 je bilo doslej najtoplejše, saj je globalna temperatura zvišala za skoraj 1,5 °C².

02 Blažilni ukrepi so ukrepi za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov. Samo s temi ukrepi ni mogoče preprečiti učinkov podnebnih sprememb, ki se že pojavljajo, čeprav so globalna prizadevanja za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov uspešna. V EU zdaj nastane manj kot 7 % svetovnih emisij toplogrednih plinov³. Prizadevanja za prilagajanje so vse bolj potrebna in pomembno je, da ukrepi za prilagajanje podnebnim spremembam dopolnjujejo ukrepe za blažitev podnebnih sprememb ([slika 1](#)).

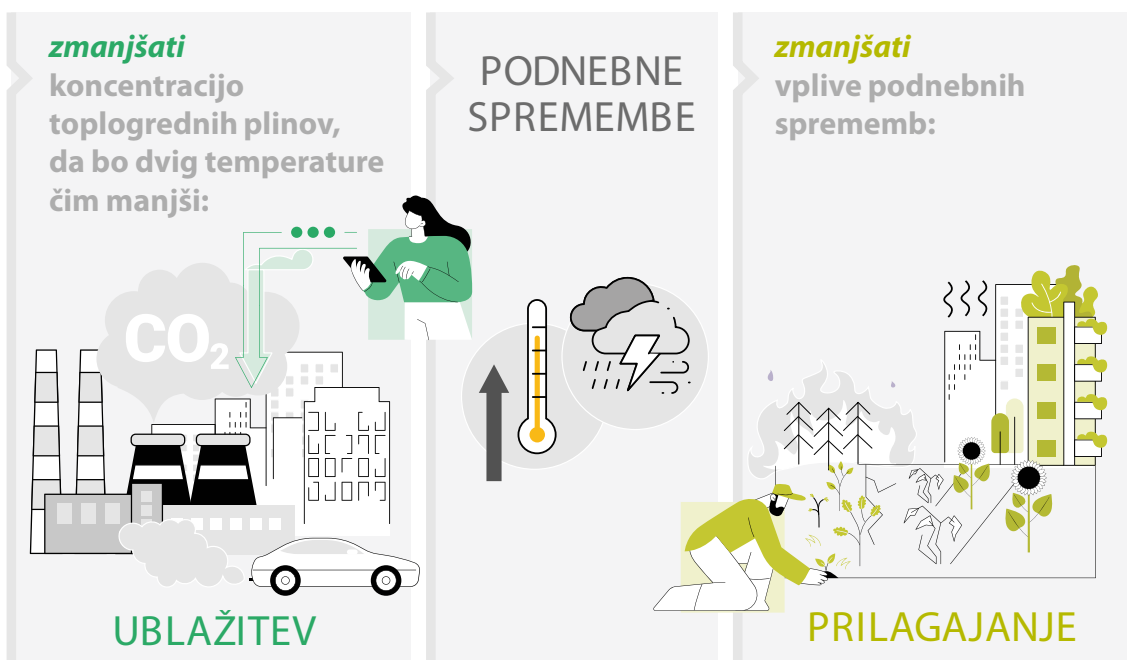
---

¹ *Climate change 2023 – Synthesis report – Summary for Policymakers.*

² Copernicusova storitev za spremljanje podnebnih sprememb, poudarki v zvezi s svetovnim podnebjem za leto 2023.

³ Statista – *Distribution of greenhouse gas emissions worldwide in 2022.*

Slika 1 – Dopolnjevanje med blažitvijo in prilagajanjem

Vir: Evropsko računsko sodišče

03 V *okviru 1* so predstavljeni prilagajanje podnebnim spremembam in drugi povezani koncepti. V poročilu⁴ IPCC iz leta 2023 so bile poudarjene svetovne vrzeli v prilagajanju, ki se bodo še naprej povečevale. Izkazalo se je tudi, da so sedanji svetovni finančni tokovi za prilagajanje nezadostni in da prihaja do neustreznega prilagajanja.

⁴ Summary of the sixth IPCC assessment report (AR6) – Climate Change, marec 2023.

Okvir 1

Prilagajanje podnebnim spremembam

Proces prilagajanja dejanskim ali pričakovanim podnebnim razmeram in njihovim vplivom. Ni enkraten odziv na izredne razmere, temveč vrsta ukrepov za preprečevanje, zaščito in pripravljenost, s katerimi se obravnavajo nevarnosti (npr. suša, dvig morske gladine), izpostavljenost (npr. manj vode) in ranljivosti (npr. revščina ali pomanjkanje izobrazbe). Politika prilagajanja vključuje predvidevanje vplivov podnebnih sprememb in sprejemanje ukrepov za njihovo reševanje, pa tudi izkoriščanje priložnosti, ki se lahko pojavijo zaradi podnebnih sprememb (npr. nove kmetijske rastline, večji donosi).

Neustrezno prilagajanje

Prilagajanje, pri katerem se ranljivost za podnebne spremembe ali izpostavljenost podnebnim spremembam poveča, namesto da bi se zmanjšala.

Odpornost proti podnebnim spremembam

Presega prilagajanje podnebnim spremembam, saj zajema sposobnost za pripravo na podnebne spremembe, okrevanje po njih in prilagajanje nanje.

Vir: Medvladni panel za podnebne spremembe, Evropska agencija za okolje (EEA), *Okvirna konvencija Organizacije združenih narodov o spremembi podnebja*, glosar

04 Po podatkih agencije EEA⁵ so vročinski valovi, suše, poplave in močne padavine najpogosteje prijavljeni ekstremni vremenski dogodki. Večina obalnih držav članic je poročala o obalni eroziji in dvigu morske gladine⁶. Po navedbah agencije so najbolj ogrožena naslednja področja: zdravje, grajeno okolje (tj. mesta, ceste, mostovi), energija, morska in obalna območja, kmetijstvo, gozdarstvo, upravljanje voda in biotska raznovrstnost⁷.

⁵ *Is Europe on track towards climate resilience? – Status of reported national adaptation actions in 2023.*

⁶ Delovni dokument služb Komisije (2023) 932 – *Assessment of progress on climate adaptation in the individual member states according to the European Climate Law.*

⁷ Evropska agencija za okolje, *European Climate Risk Assessment*, objavljeno leta 2024.

05 Ekstremni podnebni in vremenski dogodki so vse pogostejši in resnejši⁸. To je v zadnjih dveh desetletjih v EU povzročilo porast števila nesreč in obsega povzročene škode. Nedavni primeri segajo vse od gozdnih požarov brez primere (npr. v Grčiji in Španiji leta 2023) do poplav (npr. v Italiji in Sloveniji leta 2023, v Franciji leta 2024), vročinskih valov in uničujočih suš (npr. v celotni EU leta 2022, v Španiji leta 2024).

06 V zadnjem desetletju so gospodarske izgube zaradi ekstremnih dogodkov, povezanih s podnebjem, v EU v povprečju znašale 26 milijard EUR letno⁹. Če bi bilo današnje gospodarstvo EU izpostavljeno globalnemu segrevanju za 1,5 do 3 °C nad ravnmi pred industrializacijo – kar je konservativna ocena –, bi bila letna gospodarska izguba med 42 in 175 milijardami EUR¹⁰.

---

⁸ Medvladni panel za podnebne spremembe – *Weather and Climate extreme events in a changing climate*, 2021.

⁹ Eurostat – *Climate related economic losses*.

¹⁰ Projekt Skupnega raziskovalnega središča PESETA IV – naloga št. 14 – *Economic analysis of selected climate impact*, 2020.

Okvir za prilagajanje podnebnim spremembam

07 Na *sliki 2* je povzetek mednarodnega okvira in okvira EU za prilagajanje podnebnim spremembam.

Slika 2 – Mednarodni okvir in okvir EU za prilagajanje podnebnim spremembam – glavni elementi

Na mednarodni ravni

Pariški sporazum

- ▶ **globalni cilj** glede prilagajanja
- ▶ načrtovanje in spremljanje prilagajanja
- ▶ **sodelovanje** z državami v razvoju

Cilj trajnostnega razvoja 13

– **Podnebni ukrepi:** sprejeti nujne ukrepe za boj proti podnebnim spremembam in njihovim posledicam

- ▶ Cilj 13.1: **okrepiti odpornost in sposobnost prilagajanja** na nevarnosti, povezane s podnebjem, in naravne nesreče v vseh državah

Na ravni Evropske unije

Evropska podnebna pravila

- ▶ okrepiti **sposobnost prilagajanja** in odpornost, zmanjšati ranljivost za podnebne spremembe
- ▶ **usklažene politike**, povezane s prilagajanjem

Uredba o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov

- ▶ **poročanje** o prilagajanju podnebnim spremembam (člena 17 in 19)

Strategija EU za prilagajanje podnebnim spremembam in dokumenti v zvezi evropsko oceno podnebnih tveganj

- ▶ Evropa, odporna proti podnebnim spremembam do leta 2050

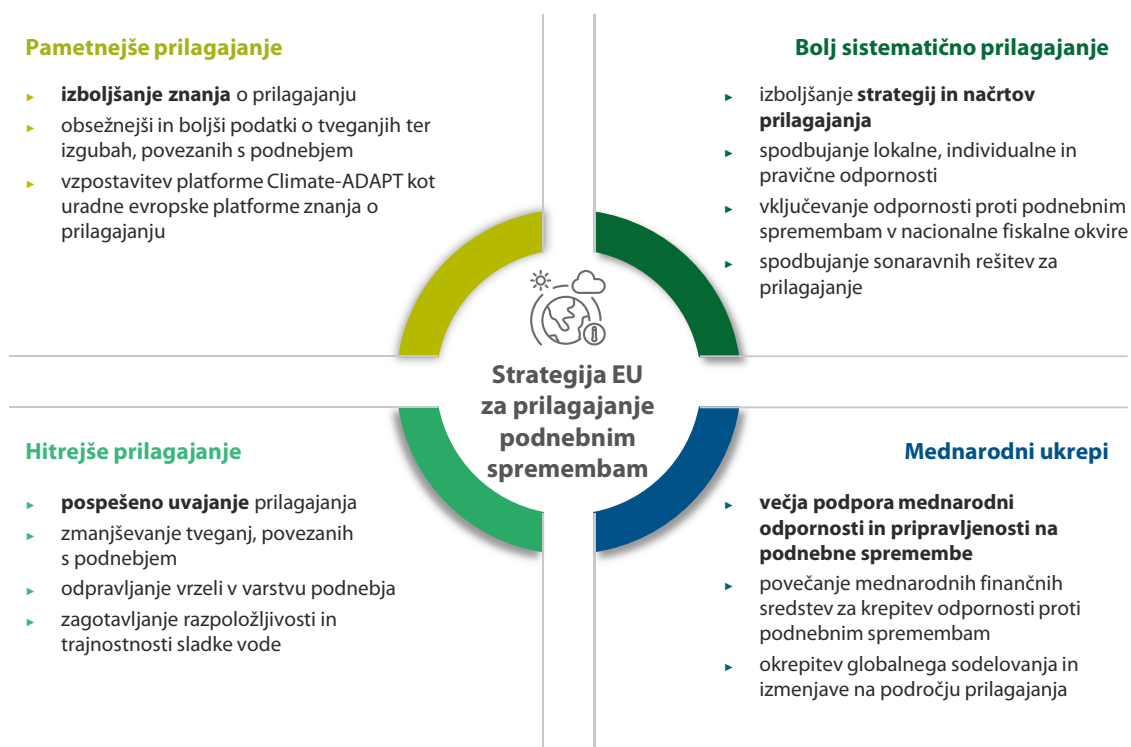
* Sporočilo Komisije o obvladovanju podnebnih tveganj in ocena Evropske agencije za okolje o evropskih podnebnih tveganjih, 2024.

Vir: Evropsko računsko sodišče

08 Prva strategija EU za prilagajanje podnebnim spremembam je bila objavljena leta 2013. Z njeno oceno¹¹ iz leta 2018 je bilo potrjeno, da so bili cilji te strategije na splošno izpolnjeni, vendar je bilo ugotovljeno, da je Evropa še vedno zelo ranljiva za posledice podnebnih sprememb. Februarja 2021 je bila objavljena nova strategija EU za prilagajanje podnebnim spremembam z namenom zgraditi odporno Evropo do leta 2050, kot je določeno v [evropskih podnebnih pravilih](#).

09 Na [sliki 3](#) so prikazani štirje glavni cilji nove strategije EU za prilagajanje podnebnim spremembam.

Slika 3 – Strategija EU za prilagajanje podnebnim spremembam, 2021

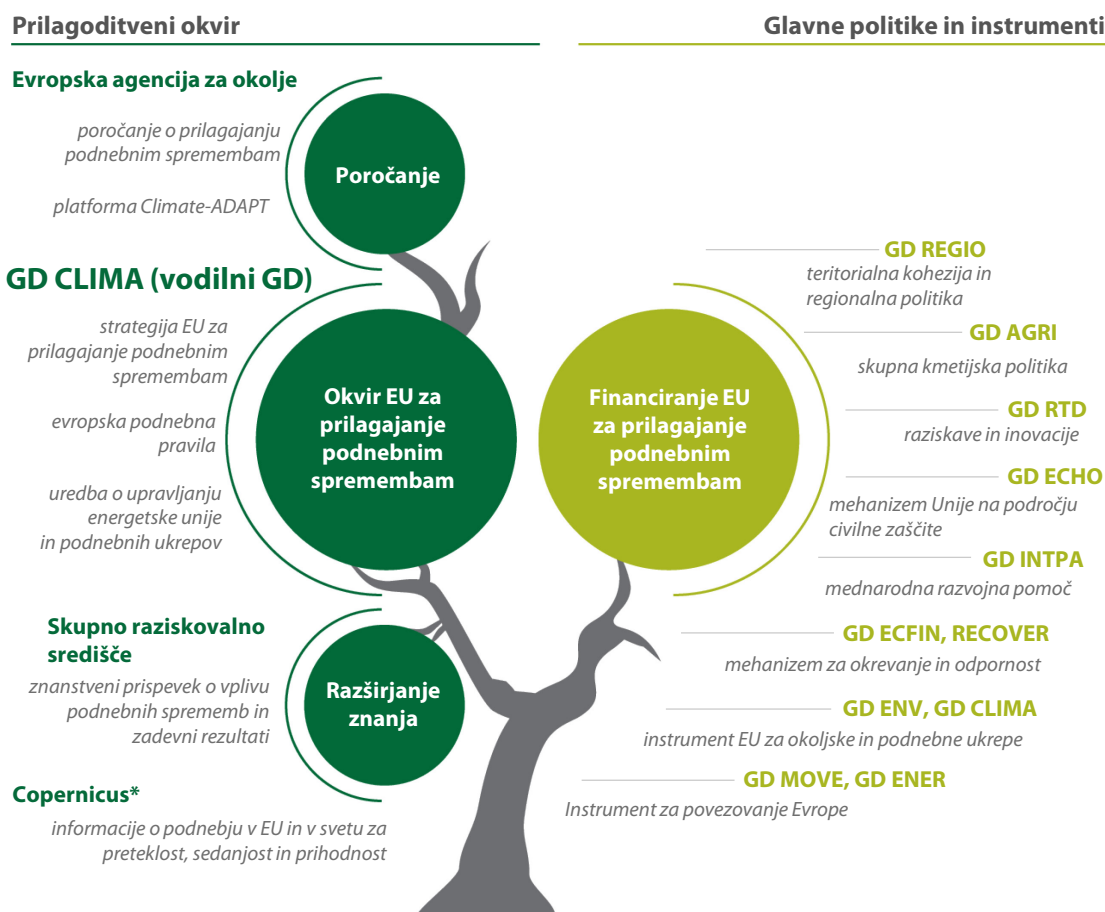
Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi prilagoditvene strategije EU iz leta 2021

¹¹ Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o izvajanju strategije EU za prilagajanje podnebnim spremembam.

Vloge in odgovornosti EU ter držav članic

10 Kot je prikazano na [sliki 4](#), so v splošno politiko prilagajanja EU vključeni različni organi EU. Ker je prilagajanje medsektorska tema, se obravnava tudi v okviru več drugih politik, kot so regionalna, kmetijska ali okoljska politika, čeprav se pri financiranju ne razlikuje vedno med prilagajanjem podnebnim spremembam in njihovo blažitvijo. EU sicer zagotavlja skupni splošni okvir za prilagajanje podnebnim spremembam in države članice odločajo o pristopih k izvajanju, vendar je Komisija nedavno poudarila potrebo po dodatni pojasnitvi odgovornosti za upravljanje in prevzemanje tveganja, da bi se bolje obvladovala vse večja podnebna tveganja¹².

Slika 4 – Vloge in odgovornosti glavnih služb Komisije

* Program Copernicus upravljata Evropski center za srednjeročne vremenske napovedi in Evropska agencija za okolje.

Vir: Evropsko računsko sodišče

¹² Sporočilo Komisije o obvladovanju podnebnih tveganj iz leta 2024.

11 V skladu z [evropskimi podnebnimi pravili](#) morajo EU in države članice zagotoviti stalen napredek pri krepitvi prilagoditvene sposobnosti, krepitvi odpornosti in zmanjšanju ranljivosti za podnebne spremembe. Vsaka država članica mora pripraviti nacionalno strategijo in nacionalni načrt za prilagajanje ter ta redno posodabljati na podlagi najnovejših razpoložljivih znanstvenih podatkov. Na podlagi [uredbe o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov](#) morajo države članice tudi ocenjevati in določati stopnje nevarnosti, povezanih s podnebjem, ter spremljati in vrednotiti prilagoditvene ukrepe.

Obseg revizije in revizijski pristop

12 Pri reviziji so bili preučeni okvir in financiranje EU za prilagajanje podnebnim spremembam ter to, kako so bili obravnavani vplivi podnebnih sprememb v EU.

- Sodišče je analiziralo, ali je bil s strategijami in načrti EU in držav članic zagotovljen zanesljiv okvir za prilagajanje podnebnim spremembam in ali so bila poročila o tem ustrezna¹³, pri čemer je ocenilo tudi ozaveščenost o strategijah, načrtih in orodjih EU na lokalni ravni.
- Sodišče je poskušalo ugotoviti obseg sredstev EU za prilagajanje podnebnim spremembam in oceniti, ali se je z ustreznimi projekti EU v obdobju 2014–2020 uspešno prispevalo k prilagajanju tem spremembam.

13 Revizija je bila osredotočena na prilagoditvene ukrepe v EU. V obseg revizije niso bili vključeni ukrepi in podpora EU zunaj Unije. Pri reviziji niso bili ocenjeni postopki na nacionalni ravni, kot so prostorsko načrtovanje, kritična infrastruktura, javna naročila in fiskalne politike.

14 Sodišče se je za izvedbo te revizije odločilo zaradi velikega zanimanja deležnikov in pomembnosti te teme (odstavka **01** in **02**). Predhodno delo Sodišča na področju prilagajanja podnebnim spremembam je bilo usmerjeno na specifična tveganja, pri čemer so bila izpostavljena vprašanja, povezana z ukrepi na tem področju, ki jih financira EU (*slika 5*). Sodišče pričakuje, da bo delo, ki ga je opravilo, pomagalo Komisiji izboljšati splošni okvir za prilagajanje, da bi se bolje obravnavali sedanji in prihodnji vplivi podnebnih sprememb. Pričakuje tudi, da bodo ugotovitve in priporočila Sodišča relevantni za izboljšanje uspešnosti sredstev EU, ki se uporabljajo za namene prilagajanja, in za preprečevanje neustreznih projektov prilagajanja v prihodnosti.

---

¹³ Člen 19 Uredbe (EU) 2018/1999 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov.

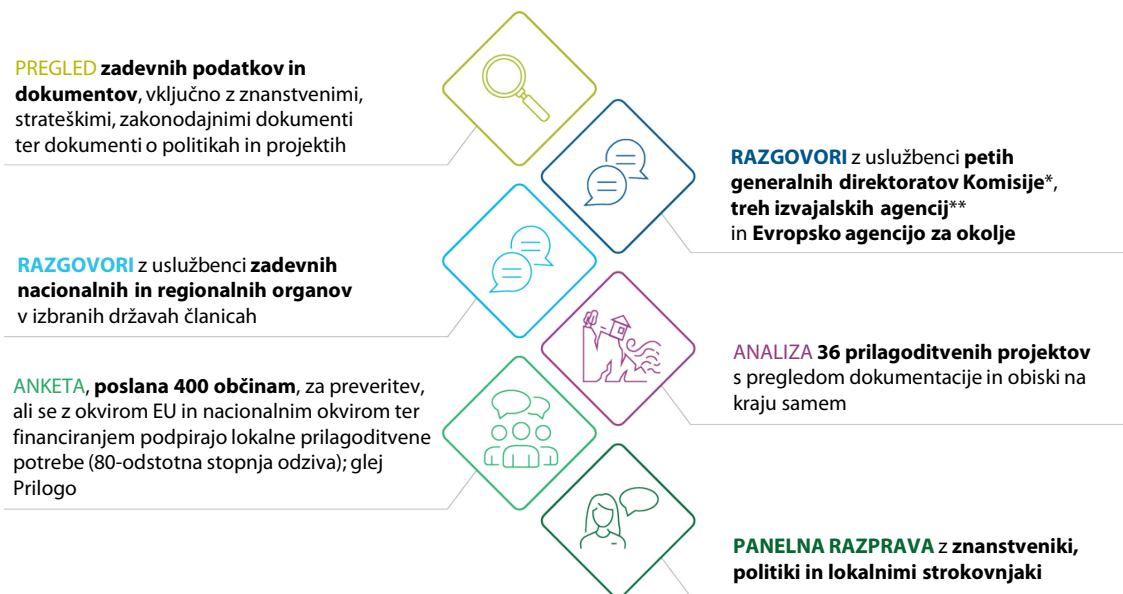
Slika 5 – Delo Sodišča v zvezi s prilagajanjem podnebnim spremembam in izpostavljena vprašanja

Poraba za podnebne ukrepe (vključno s prilagajanjem) je morda previsoko navedena	Posebno poročilo 9/2022: Poraba za podnebne ukrepe v proračunu EU za obdobje 2014–2020: znesek je bil naveden previsoko
Pomanjkljivosti pri prilagajanju gozdov EU na podnebne spremembe	Posebno poročilo 21/2021: Financiranje EU za biotsko raznovrstnost in podnebne spremembe v gozdovih EU: pozitivni, vendar omejeni rezultati
Podpora za kmetijske rastline, za katere se porabi veliko vode, in naložbe v nova namakalna območja	Posebno poročilo 20/2021: Trajnostna raba vode v kmetijstvu: bolj verjetno je, da se bo s sredstvi SKP spodbujala večja kot pa učinkovitejša raba vode
Pomisleki glede dolgoročne trajnosti projektov za boj proti dezertifikaciji	Posebno poročilo 33/2018: Boj proti dezertifikaciji v EU: vse večja grožnja, v zvezi s katero so potrebni dodatni ukrepi
Sonaravne rešitve se uporabljajo manj kot siva infrastruktura	Posebno poročilo 25/2018: Direktiva o poplavih: napredek pri oceni tveganj, izboljšati pa je treba načrtovanje in izvajanje

Vir: Evropsko računsko sodišče

15 Revizija Sodišča je zajemala obdobje od januarja 2014 do decembra 2023. Sodišče je revizijo izvedlo pri Komisiji in v štirih državah članicah, ki jih je obiskalo: Avstrijo, Estonijo, Francijo (regijo Novo Akvitanijo in južno regijo) ter Poljsko (Pomorjanska in Malopoljska regija). Sodišče je izbralo velike in majhne države članice s centraliziranim in tudi regionalnim upravljanjem financiranja EU ter z različnimi stopnjami izpostavljenosti tveganjem v zvezi z vplivi podnebnih sprememb. Z izbiro vzorca 36 projektov iz obdobja 2014–2020 je želelo zagotoviti široko pokritost področij, izpostavljenih podnebnim spremembam, in različnih instrumentov EU, pri čemer je upoštevalo njihovo pomembnost in stanje glede izvajanja. S *slike 6* je razvidno, kako je Sodišče zbiralo revizijske dokaze.

Slika 6 – Zbiranje revizijskih dokazov

* Podnebni ukrepi, kmetijstvo in razvoj podeželja, regionalna in mestna politika, raziskave in inovacije, okolje.

** Evropska izvajalska agencija za raziskave, Evropska izvajalska agencija za podnebje, infrastrukturo in okolje ter Izvajalska agencija Evropskega raziskovalnega sveta.

Vir: Evropsko računsko sodišče

Opažanja

Zanesljiv okvir EU za prilagajanje, vendar neučinkovito poročanje in nizka lokalna ozaveščenost

Zanesljiv okvir EU za prilagajanje podnebnim spremembam

16 Kot je določeno v členu 5 [evropskih podnebnih pravil](#), bi moral strateški in pravni okvir EU temeljiti na zanesljivi analizi tveganja, ki bi privedla do učinkovitih in doslednih ukrepov za obravnavanje prilagajanja podnebnim spremembam. Sodišče je pregledalo okvir EU za prilagajanje podnebnim spremembam ter analiziralo njegove glavne značilnosti in razvoj.

17 V [strategiji EU za prilagajanje podnebnim spremembam iz leta 2021](#) je EU ob priznanju, da so vplivi podnebnih sprememb realnost in da je treba nujno ukrepati, predlagala ukrepe za krepitev prilagoditvene sposobnosti, povečanje odpornosti in zmanjšanje ranljivosti na podnebne spremembe. Krovna vizija strategije je, da bo „EU [do] leta 2050 družba, odporna proti podnebnim spremembam in popolnoma prilagojena neizogibnim vplivom podnebnih sprememb“. Sodišče je preučilo tri od štirih ciljev, določenih v strategiji EU za prilagajanje podnebnim spremembam (odstavek [13](#) in [slika 3](#)): pametnejše, bolj sistematično in hitrejšo prilagajanje. V odstavkih [18](#) do [20](#) so predstavljeni ključni ukrepi Komisije na tem področju.

18 **Pametnejše prilagajanje** se nanaša na izboljšanje znanja in obvladovanje negotovosti. Komisija je od leta 2021:

- o vzpostavila in razvila več orodij, kot je [vozlišče podatkov o tveganjih](#), za izmenjavo podatkov o tveganjih nesreč, ranljivosti za nesreče in izgubah zaradi nesreč,
- o sodelovala z Evropsko agencijo za okolje, da bi posodobila in razširila platformo [Climate-ADAPT](#), namenjeno izmenjavi informacij o evropski, nacionalni, regionalni in lokalni politiki ter pobudah za prilagajanje podnebnim spremembam, zadevnih ranljivostih, študijah primerov in orodjih, s katerimi se podpira načrtovanje prilagajanja.

19 Komisija je v podporo **sistematičnemu pristopu** k razvoju politike prilagajanje podnebnim spremembam vključila v več politik, tudi v **novi strategiji EU za gozdove**. Podnebne spremembe so pomemben del **skupne kmetijske politike**, vendar se pri cilju o podnebnem ukrepanju ne razlikuje med blažitvijo in prilagajanjem. Poleg tega je Komisija leta 2023 izdala posodobljene smernice o nacionalnih strategijah in načrtih za prilagajanje. Sodišče je na primer ugotovilo dober napredek pri podcilju spodbujanja sonaravnih rešitev za prilagajanje v zakonodaji, smernicah in financiranju EU (**slika 7**).

Slika 7 – Spodbujanje sonaravnih rešitev za prilagajanje podnebnim spremembam v EU

Opomba: Sonaravne rešitve so po mnenju Komisije „rešitve, ki imajo navdih in podporo v naravi, so stroškovno učinkovite, sočasno zagotavljajo okoljske, družbene in gospodarske koristi ter pomagajo krepiti odpornost“.

Vir: Evropsko računsko sodišče

20 Komisija je v podporo **hitrejšemu prilagajanju**:

- o začela izvajati **misijo EU za prilagajanje podnebnim spremembam**, da bi spodbudila raziskave in inovacije na tem področju ter na regionalni in lokalni ravni pospešila prilagajanje tem spremembam,
- o objavila **tehnične smernice za krepitev podnebne odpornosti infrastrukture** in prilagoditev zgradb podnebnim spremembam. Za obdobje 2021–2027 morajo države članice ukrepe za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje vključiti v razvoj vseh infrastrukturnih naložbenih projektov, ki jih sofinancira EU,
- o okrepila regulativni okvir za varstvo sladke vode. **Uredba o ponovni uporabi vode** in prenovitev **direktive o pitni vodi** sta začeli veljati leta 2021,

Sodišče zato meni, da je Komisija razvila ustrezna orodja in pobude za izmenjavo znanja o prilagajanju podnebnim spremembam. Okvir EU je celovit, prilagajanje podnebnim spremembam pa je vključeno v ustrezna področja politik. Evropska agencija za okolje je objavila **evropsko oceno podnebnih tveganj**, v kateri je opredelila ključna podnebna tveganja in ocenila, kako nujno jih je treba obravnavati. Ta dokument skupaj s **sporočilom Komisije o obvladovanju podnebnih tveganj** dopolnjuje okvir EU in zagotavlja zanesljivo analizo tveganja.

Nacionalni prilagoditveni okviri so na splošno skladni s strategijo EU

21 Krovni cilj prilagoditvenega okvira EU je, da EU do leta 2050 postane odporna proti podnebnim spremembam. To dopolnjuje cilj EU, da se do leta 2050 doseže podnebna nevtralnost, določen v evropskih podnebnih pravilih. Ti cilji se uporabljajo bolj na ravni EU kot na ravni posameznih držav članic. S sprejetjem nacionalne podnebne zakonodaje bi se strateške zahteve iz evropskih podnebnih pravil in strategije EU za prilagajanje podnebnim spremembam spremenile v pravno zahtevo na nacionalni ravni. V vzorcu držav članic, ki ga je izbralo Sodišče, je samo Francija sprejela nacionalno podnebno zakonodajo (leta 2021) in s tem presegla zahteve EU.

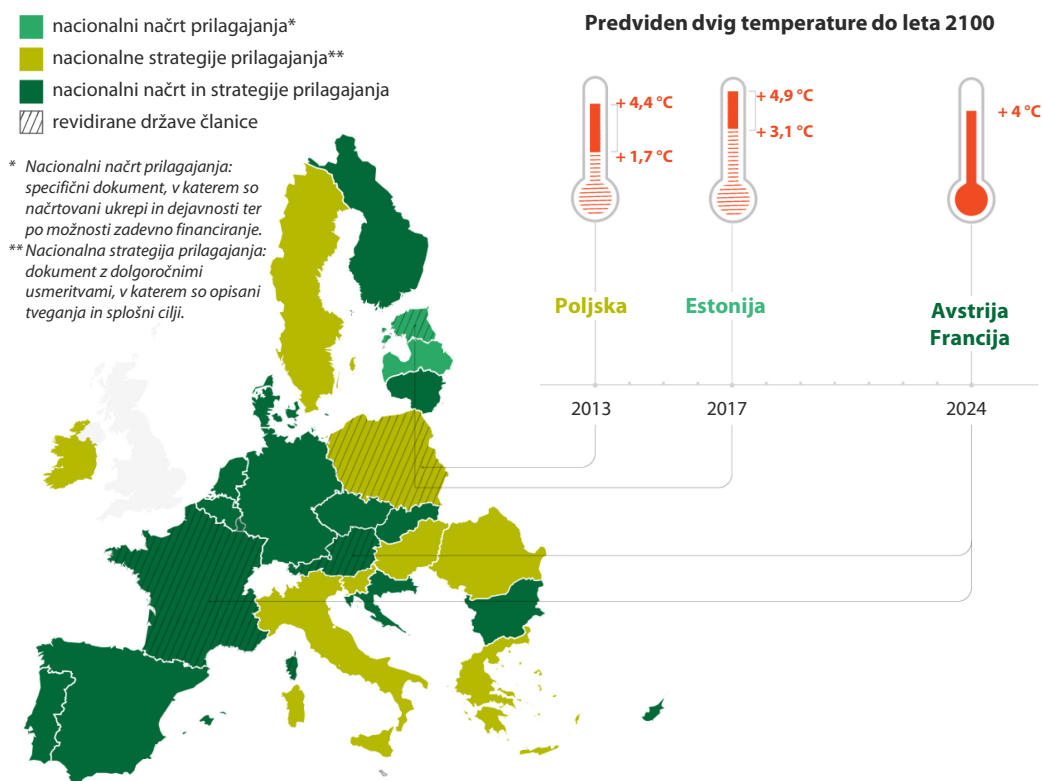
22 Kot je določeno v evropskih podnebnih pravilih, bi morale države članice opredeliti svoje ranljivosti v zvezi s podnebnimi spremembami, pripraviti nacionalne strategije in načrte za prilagajanje ter te tudi redno posodablјati (odstavek **11**). Sodišče je analiziralo te dokumente strategij za štiri izbrane države članice, pri čemer se je osredotočilo na njihov status, ocenjene stroške za prilagajanje ali neukrepanje, ugotovljena tveganja in doslednost ukrepov, načrtovanih v skladu s strategijo EU za prilagajanje podnebnim spremembam. Obseg revizije je omejilo na nevarnosti, sektorje ali območja, ki so bili v teh državah članicah opredeljeni kot najbolj izpostavljeni podnebnim spremembam, in sicer poplave, pomanjkanje vode, gospodarjenje z gozdovi, obalna erozija in gorska območja.

23 V strategiji EU za prilagajanje podnebnim spremembam se poziva k takojšnjemu ukrepanju, tako da bi bila EU do leta 2050 popolnoma prilagojena neizogibnim vplivom podnebnih sprememb. Na *sliki 8* je povzeto stanje nacionalnih strategij in načrtov za prilagajanje v EU z najnovejšimi informacijami o vzorcu držav članic, ki ga je pripravilo Sodišče. Sodišče je ugotovilo, da je bila Poljska v procesu posodabljanja svoje strategije za prilagajanje podnebnim spremembam. Ni bilo jasno, ali bo upoštevala pričakovani scenarij za Evropo¹⁴.

---

¹⁴ Copernicusova storitev za spremljanje podnebnih sprememb, poudarki v zvezi s svetovnim podnebjem za leto 2023.

Slika 8 – Stanje nacionalnih strategij/načrtov prilagajanja v EU in najnovejše ocene podnebnih sprememb za izbrane države članice

Opomba: Septembra 2024 novi francoski nacionalni prilagoditveni načrt še ni bil objavljen.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov Evropske agencije za okolje. Za štiri države članice, ki jih je Sodišče obiskalo, ta leta pomenijo zadnjo posodobitev nacionalnega načrta/strategije prilagajanja, povečanje temperature pa se nanaša na napovedi za leto 2100, uporabljene v navedenih dokumentih.

24 Nacionalne strategije in načrti prilagajanja so lahko podlaga za določitev prilagoditvenih potreb in oceno s tem povezanih stroškov, vendar je to dinamičen proces, ki zahteva stalno ocenjevanje. V **tabeli 1** so prikazani ocenjeni prilagoditveni stroški, ugotovljeni v izbranih državah članicah. Sodišče poudarja tveganje prenizke ocene potreb po naložbah v prilagajanje v državah članicah, ki so te potrebe količinsko opredelile:

- Estonija je prvotno načrtovala mobilizacijo 44 milijonov EUR med letoma 2017 in 2030¹⁵. Ocenjeni stroški izvajanja nacionalnega načrta prilagajanja v tem obdobju znašajo 598 milijonov EUR.
- Avstrija je za oceno prilagoditvenih potreb v svojem nacionalnem načrtu prilagajanja za leto 2024 uporabila podatke iz leta 2014.

¹⁵ Estonija *Climate Change Adaptation Development Plan until 2030*, tabela 6.1.

Tabela 1 – Ocenjeni stroški neukrepanja/prilagajanja v izbranih državah članicah (v milijonih EUR/leto, v tekočih cenah)

Naloga	Avstrija 	Estonija 	Francija 	Poljska
Stroški neukrepanja (povzročena škoda, če se politike/intervencije ne izvajajo ali če se izvajajo v omejenem obsegu)	2 000 (letna ocena, do leta 2030)	Ni izračunano		2 760 (27 600: ocena za 2021–2030)
Stroški načrtovanih prilagoditvenih ukrepov	488 (letna ocena iz leta 2014)	59 (296: ocena za 2021–2025)	1 740 (8 700: ocena za 2018–2022)	Ni izračunano

Vir: Avstrija: [informativni pregled PACINAS, Ausgaben des Bundes für Klimawandelanpassung](#) in študija COIN, junij 2020; Estonija: akcijski načrt KOHAK; Francija: dokument o poročanju; Poljska: [strateški načrt prilagajanja za leto 2020](#)

25 Sodišče je ugotovilo, da so vse države članice, izbrane za to revizijo, izvedle ocene podnebnih tveganj in v svojih načrtih ali strategijah za prilagajanje podnebnim spremembam opredelile najbolj ranljive sektorje (odstavek 22). Načrtovale so tudi ukrepe za boljše prilagajanje podnebnim spremembam.

26 Pri **gospodarjenju z vodo** sta pomembna dva glavna vidika, povezana s prilagajanjem podnebnim spremembam: pomanjkanje vode in poplave. V prilagoditveni strategiji EU iz leta 2021 je bil večji poudarek na tveganju pomanjkanja vode kot na tveganju poplav. Na splošno je Sodišče ugotovilo, da so bili nacionalni okviri za prilagajanje podnebnim spremembam štirih izbranih držav članic usklajeni s strategijo EU za prilagajanje, kar zadeva poplave in pomanjkanje vode. Zaradi nacionalnih prilagoditvenih okvirov za Avstrijo, Francijo in Poljsko se je na nacionalni ravni poraba vode zmanjšala. Vendar je bila v regionalnih in sektorskih načrtih spodbuda za zmanjšanje porabe vode veliko manj očitna ([okvir 2](#)).

Okvir 2

Večje potrebe po namakanju v primerjavi z manjšo porabo vode

Avstrija v nacionalnem načrtu prilagajanja priporoča zmanjšanje porabe vode v industriji in kmetijstvu z učinkovitejšo tehnologijo. Vendar pa napoveduje tudi povečanje namakalnih površin. Izračuni v avstrijskem načrtu kažejo, da se bodo potrebe po namakanju v kmetijstvu v nekaterih regijah do leta 2050 podvojile¹⁶.

Cilj francoskega nacionalnega načrta prilagajanja je zmanjšati porabo vode¹⁷. Cilj kmetijskega načrta za vodo in prilagajanje podnebnim spremembam (*Varenne de l'eau*) ter regionalnih načrtov za regiji Nova Akvitanija in Jug je razviti učinkovite namakalne sisteme, hkrati pa povečati namakalne površine, pri čemer se ne omenja zmanjšanje porabe vode.

Čeprav je v načrtu za Novo Akvitanijo določen cilj zmanjšanja porabe vode v kmetijstvu za 30 %, to velja le za obdobja z nizko porabo vode. Zunaj teh obdobj ni spodbude za zmanjšanje porabe vode. Cilj načrta prilagajanja podnebnim spremembam za regijo Jug za obdobje 2021–2026 je v desetih letih povečati sedanjo namakano površino za 15 %.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi nacionalnih/regionalnih dokumentov v vzorcu držav članic, ki ga je določilo Sodišče

27 V zvezi z **gozdarskim** sektorjem, ki so ga podnebne spremembe močno prizadele, je Sodišče ugotovilo, da so nacionalne strategije in načrti izbranih držav članic usklajeni s strategijo EU. Njihov cilj je povečati odpornost gozdov z vključevanjem prilagoditvenih vidikov v način gospodarjenja z gozdovi (npr. diverzifikacija gozdov, prakse gospodarjenja). Vendar je Sodišče ugotovilo, da v estonskem načrtu prilagajanja ni bila jasno opredeljena potreba po diverzifikaciji gozdov.

28 Strategije/načrti EU in držav članic za prilagajanje, namenjeni obvladovanju tveganja **obalne erozije**, so bili na splošno skladni, z njimi so se spodbujale sonaravne rešitve (Francija in Poljska) in strateška premestitev (Francija). Estonija je priznala tveganje obalne erozije, vendar na nacionalni ravni ni načrtovala nobenih dejavnosti za njeno obravnavo, razen tega, da ga je upoštevala pri načrtovanju rabe zemljišč.

¹⁶ Prilagoditvena strategija, del 2, str. 57.

¹⁷ *Varenne agricole de l'eau et de l'adaptation au changement climatique.*

Regionalni načrt prilagajanja podnebnim spremembam za južno regijo: *Gardons une COP d'avance.*

Regionalni načrt prilagajanja podnebnim spremembam za Novo Akvitanijo: *NeoTerra.*

29 Gorske regije in smučarski turizem se morajo prilagoditi zmanjšanju količine snega in neizogibnemu taljenju ledenikov. V strategijah in načrtih prilagajanja na ravni EU ter nacionalni in regionalni ravni je izražena previdnost glede potrebe in sredstev za prilagoditev smučišč prihodnjim podnebnim razmeram:

- o Francija je opredelila alternative, kot so diverzifikacija dejavnosti in razvoj celoletnega turizma, vendar se je le z devetimi od 470 ukrepov neposredno obravnavalo vprašanje prilagajanja gorskega turizma na podnebne spremembe¹⁸. Skladno s francosko podnebno zakonodajo je treba za vsako gorsko območje pripraviti strateški načrt prilagajanja podnebnim spremembam, v katerem se opredelijo načini za diverzifikacijo gospodarskih in turističnih dejavnosti.
- o Glede na avstrijsko strategijo bi povečanje proizvodnje snega na nižjih nadmorskih višinah pomenilo neskladje, saj bi bilo to doseženo na račun porabe vode in energije. V Avstriji se spodbuja tudi štirisezonski turizem.

30 Sistemi zgodnjega opozarjanja podpirajo prilagajanje podnebnim spremembam tako, da družbam pomagajo pri pripravi in odzivanju na negativne vplive spreminjajočega se podnebja. Evropa je vodilna v svetu s sistemom zgodnjega opozarjanja, ki zajema približno 75 % njenega prebivalstva¹⁹. V vzorcu Sodišča so Estonija, Francija in Poljska imele vzpostavljen sistem kratkih sporočil (SMS), v Avstriji pa je njegova vzpostavitev še potekala.

Neuspešno in nezadostno poročanje o ukrepih za prilagajanje podnebnim spremembam v EU

31 Kot je določeno v členu 19 [Uredbe \(EU\) 2018/1999](#) o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, bi bilo treba strateški okvir za prilagajanje podpreti z uspešnim sistemom poročanja. Tak sistem, v okviru katerega bi se ocenil doseženi napredek, bi bil državam članicam in EU v pomoč pri ustrezni obravnavi podnebnih tveganj ter izboljšanju njihovih načrtov in strategij za prilagajanje podnebnim spremembam. Sodišče je preučilo poročanje o prilagajanju podnebnim spremembam in to, kako se z njim ocenjuje napredek.

¹⁸ Francosko računsko sodišče – poročilo: *Les stations de montagne face au changement climatique*, 2024.

¹⁹ Copernicusova storitev za spremljanje podnebnih sprememb, poudarki v zvezi s svetovnim podnebjem za leto 2023.

32 V skladu s **členom 19 Uredbe (EU) 2018/1999** morajo države članice od leta 2021 in „vsaki dve leti [posredovati] informacije o svojih nacionalnih načrtih in strategijah za prilagajanje podnebnim spremembam, v katerih navedejo svoje izvedene in načrtovane ukrepe“.

33 Države članice so morale do marca 2023 drugič poročati o svojih nacionalnih prilagoditvenih ukrepih²⁰. To poročanje je predvsem opisno in vsebuje samo splošne kakovostne ocene²¹. Države članice ne zagotavljajo kvantitativnih ocen napredka in ne uporabljajo skupnih osnovnih kazalnikov. Brez skupnih kazalnikov ali referenčne podlage pa je težko oceniti napredek držav članic pri izvajanju njihovih prilagoditvenih ukrepov in s tem napredek na ravni EU (*tabela 2*).

---

²⁰ Člen 19 Uredbe (EU) 2018/1999 in Priloga I k Izvedbeni uredbi 2020/1208.

²¹ Uredba (EU) 2018/1999, Priloga VIII, del 1.

Tabela 2 – Člen 19: poročanje o napredku pri uresničevanju prilagoditvenih prednostnih nalog za vzorec držav članic, ki ga je izbralo Sodišče

Država članica	Povzetek poročanja	Primeri iz gozdarskega sektorja in gospodarjenja z vodo	Slabosti/prednosti, ki jih je ugotovilo Sodišče
Avstrija 	Poroča o napredku v izbranih sektorjih s primeri prilagoditvenih dosežkov.	Nadaljevanje upadanja deleža smreke in trenda mešanih sestojev z večjim deležem trdega lesa. Različni ukrepi, sprejeti za izboljšanje ekologije vode, npr. ponovna vzpostavitev kontinuitete rek.	Visoko razvito nacionalno spremljanje prilagajanja (merila, razvita za vsako področje), vendar le delno poročanje Komisiji.
Estonija 	Nanaša se predvsem na specifične podnebno prizadete regije in nevarnosti.	Napredek ni bil omenjen.	Slabo usklajevanje med nacionalnim okvirom za podnebna tveganja in prilagoditvenimi ukrepi.
Francija 	Opis sedanjega nacionalnega načrta prilagajanja.		Enako poročanje za leti 2021 in 2023 (vmesna ocena francoskega nacionalnega načrta prilagajanja za leto 2022 ni bila upoštevana).
Poljska 	Opisuje primere načrtovanih ukrepov in stanje prilagoditvene strategije.	V gozdarskem sektorju ni bil omenjen napredek. Objava programa za preprečevanje pomanjkanja vode za obdobje 2021–2027 za zmanjšanje tveganja poplav in ublažitev posledic suše.	Nobenega nacionalnega poročanja o prilagoditvenih ukrepih. Razpoložljivi podatki o posameznih prilagoditvenih ukrepih/projektih se ne zbirajo ali uporabljajo.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi poročanja držav članic za leto 2023 v skladu s členom 19

34 Sodišče priznava, da je poročanje o politikah prilagajanja v skladu s členom 19 korak naprej. Vendar je njegova uspešnost trenutno manjša, ker podatki, ki jih predložijo države članice, niso ustrezni ter dovolj kakovostni in primerljivi. Sodišče je ugotovilo, da podatki ne zadostujejo za oceno napredka pri prilagajanju podnebnim spremembam v državah članicah. Zato bi Komisija in države članice lahko zamudile priložnost, da ocenijo svoj napredek pri prilagajanju podnebnim spremembam ter obravnavanju tveganj in ranljivosti z namenom, da bi postale bolj odporne proti tem spremembam.

35 Sodišče je ugotovilo, da je zaradi informacij, ki jih države članice predložijo z uporabo sedanjega pristopa, vrednost ocene napredka pri ukrepih za prilagajanje podnebnim spremembam manjša. Agencija EEA opravlja kontrole kakovosti poročil, predloženih v skladu s členom 19, in državam članicam daje prostovoljne povratne informacije, vendar nima sredstev, da bi zahtevala ustreznejše ter popolnejše in posodobljene informacije. Komisija je decembra 2023 objavila oceno nacionalnega napredka v okviru evropskih podnebnih pravil in priporočila državam članicam.

Nizka lokalna ozaveščenost o orodjih, strategijah in načrtih EU za prilagajanje podnebnim spremembam

36 Prilagajanje podnebnim spremembam je medsektorska politika, ki jo je treba obravnavati na svetovni, evropski, nacionalni, regionalni in lokalni ravni²². Po eni strani se lahko z nacionalno zakonodajo in političnimi prednostnimi nalogami določijo cilji, standardi in smernice, ki zagotavljajo dosleden prilagoditveni pristop. Po drugi strani pa so lokalne skupnosti v boljšem položaju, da se spopadejo s svojimi edinstvenimi podnebnimi ranljivostmi. V strategiji EU za prilagajanje je navedeno, da je „lokalna raven [...] temelj prilagajanja, zato mora podpora EU prispevati k večji lokalni odpornosti“.

37 V skladu s [strategijo EU za prilagajanje podnebnim spremembam](#) bi morala Komisija spodbujati lokalno odpornost in okrepiti podporo načrtovanju in izvajanju lokalnih ukrepov prilagajanja. Lokalne skupnosti bi morale poznati orodja EU in jih uporabljati za napredek pri svojih potrebah glede prilagajanja.

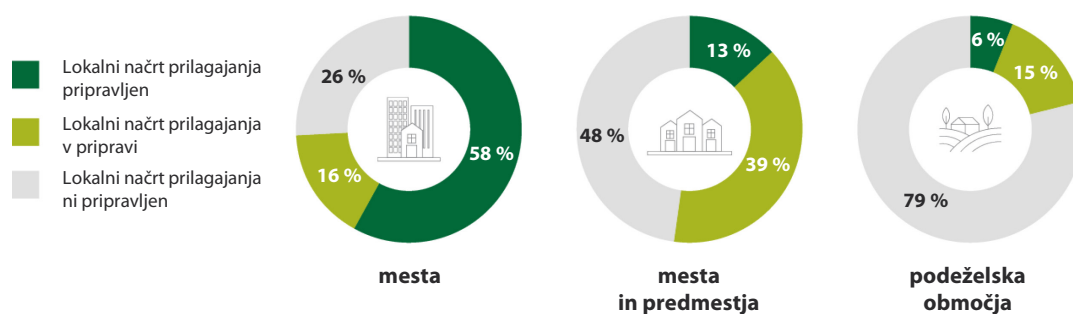
²² *Adaptation in EU policy sectors – Climate-ADAPT platform.*

38 Sodišče je v vzorcu držav članic, ki ga je izbralo, opravilo anketo, v kateri je sodelovalo 400 občin, da bi ocenilo lokalno ozaveščenost o okvirih EU in držav članic za prilagajanje, financiranje in drugih orodjih EU (*slika 6*). Po rezultatih ankete (*Priloga*) večina občin ni poznala različnih strategij in načrtov prilagajanja. Sodišče je v zvezi z anketiranimi občinami ugotovilo naslednje:

- o skoraj 70 % jih ni poznalo strategije EU za prilagajanje podnebnim spremembam,
- o 60 % jih ni poznalo nacionalnih načrtov prilagajanja,
- o 54 % jih ni poznalo regionalnih načrtov prilagajanja.

39 Le 16 % anketiranih občin je pripravilo lokalni načrt prilagajanja, 21 % pa ga je še pripravljalo. To kaže na pozitiven trend na lokalni ravni. Rezultati ankete kažejo, da je bil odstotek mest z lokalnim načrtom prilagajanja desetkrat večji od ustreznega odstotka občin na podeželskih območjih (*slika 9*).

Slika 9 – Lokalni načrt prilagajanja glede na stopnjo urbanizacije v anketiranih občinah

Mesta: gosto poseljena območja, **mesta in predmestja:** območja srednje gostote, **podeželska območja:** redko poseljena območja.

Po tej klasifikaciji (DEGURBA) se ozemlje države uvršča na mestno-podeželski kontinuum glede na velikost prebivalstva in pragove gostote prebivalstva.

Vir: Evropsko računsko sodišče

40 Prenos politik EU in držav članic za prilagajanje v lokalna pravila je zahteven proces. Tudi če občine poznajo krovne strategije in izvajajo projekte prilagajanja, niso vedno pripravljene sprejeti nekaterih kompromisov za prilagajanje, kot je strogo načrtovanje rabe zemljišč (*okvir 3*).

Okvir 3

Cilji gradnje in cilji prilagajanja podnebnim spremembam si med seboj nasprotujejo

Projekt za varstvo meteornih voda, ki ga je Sodišče izbralo v Avstriji, je prejel sredstva Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja za izgradnjo zbiralnika za obvladovanje poplav in drenažnega jarka. Sodišče je ugotovilo, da je bila s projektom lokalni skupnosti zagotovljena učinkovita zaščita pred poplavami.

Ugotovilo pa je tudi, da so organi izdali dovoljenje za načrtovanje novih hiš na poplavno ogroženem območju.

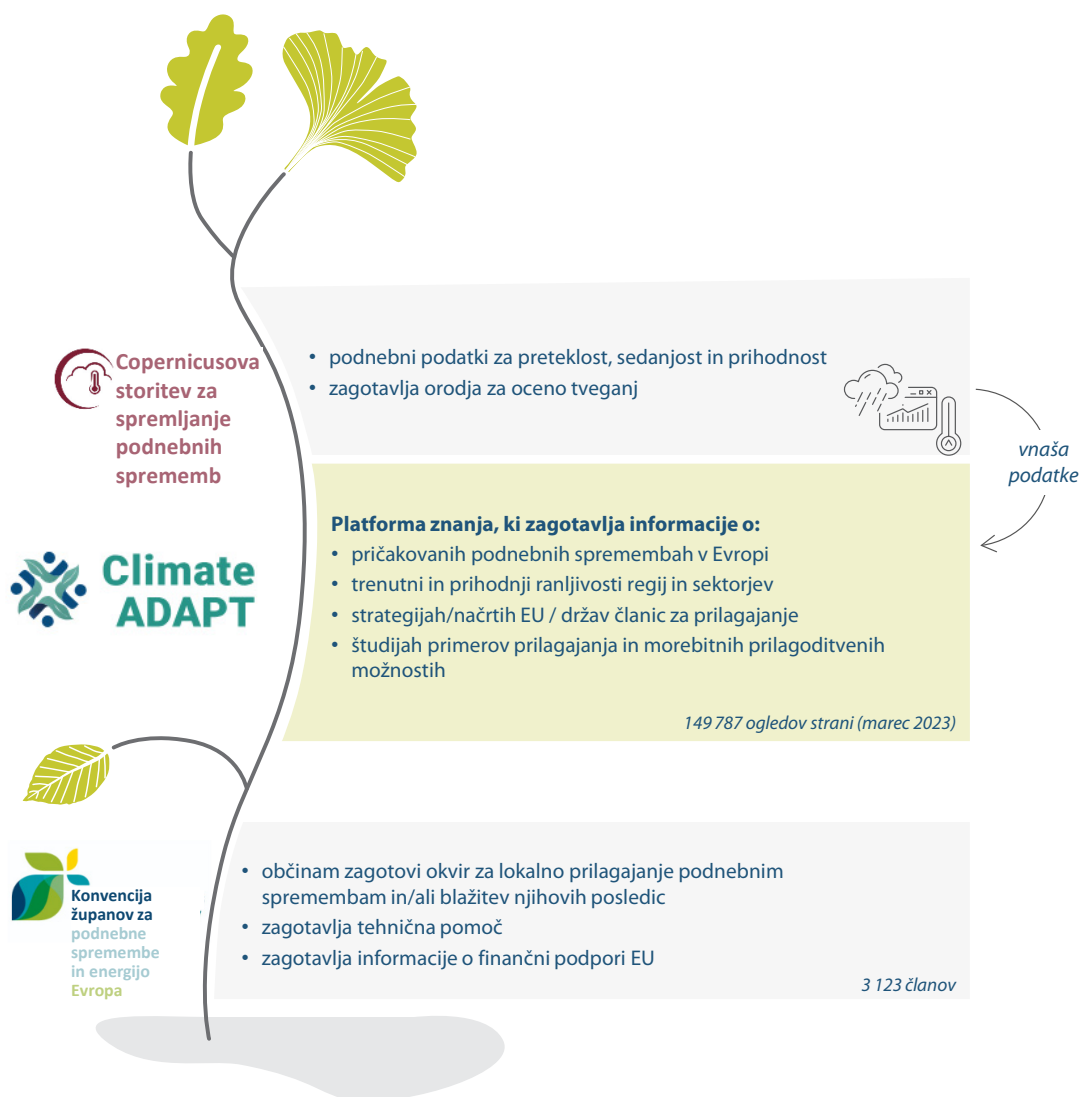

Vir: Evropsko računsko sodišče

41 Na *sliki 10* so prikazana tri orodja EU za spodbujanje lokalnih ukrepov in izmenjavo znanja o prilagajanju podnebnim spremembam.

- Evropska platforma za prilagajanje podnebnju **Climate-ADAPT**, ki je bila vzpostavljena leta 2013, ponuja uporabne informacije za podporo EU pri prilagajanju podnebnim spremembam.
- Od leta 2014 se s **Copernicusovo storitvijo za spremljanje podnebnih sprememb** zagotavljajo najnovejši znanstveni podatki o teh spremembah.
- V okviru **Konvencije županov EU**, ki je bila ustanovljena leta 2009, se združujejo občine, ki so zavezane izvajanju podnebnih in energetske ciljev EU (tj. razvoju lokalnih načrtov prilagajanja in poročanju o njihovem napredku).

Slika 10 – Orodja EU za prilagajanje podnebnim spremembam

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi informacij, ki jih je predložila Komisija

42 Sodišče meni, da je s temi orodji mogoče pridobiti koristne podatke, deliti znanje in nuditi tehnično podporo pri prilagajanju podnebnim spremembam v EU. Anketa Sodišča kaže, da žal niso bila dobro poznana ali da se niso ustrezno uporabljala na lokalni ravni. Od občin, ki so se odzvale na anketo, jih 77 % ni poznalo platforme Climate-ADAPT. Podobno 74 % anketirancev ni poznalo storitev programa Copernicus. Sodišče je v svojem prejšnjem delu ugotovilo, da se z vesoljskim programom „Copernicus zagotavljajo koristne storitve in podatki, katerih uporabo je Komisija spodbujala na različne načine, vendar ni storila dovolj, da bi v celoti izkoristila [...] potencial in rezultate znatnih naložb, vloženih v doseganje pričakovanih koristi“²³. Poleg tega je bilo le 10 % anketiranih občin vključenih v Konvencijo županov EU.

43 Eden od razlogov za nizko ozaveščenost na lokalni ravni so jezikovne ovire. Leta 2022 je bila platforma Climate-ADAPT na voljo samo v angleščini, leta 2024 pa je delno na voljo tudi v nemškem, francoskem, španskem, italijanskem in poljskem jeziku. Poleg tega je Sodišče odkrilo nacionalna orodja, podobna orodjem EU za prilagajanje podnebnim spremembam (**okvir 4**).

Okvir 4

Nacionalna orodja za prilagajanje podnebnim spremembam niso povezana z orodji EU

Francoske in poljske nacionalne platforme za prilagajanje podnebnim spremembam ([Centre de ressources pour l'adaptation au changement climatique](#) oziroma **KLIMADA**) se ne sklicujejo na Climate-ADAPT kot enakovredno platformo EU. Platforma KLIMADA je bila financirana s sredstvi EU.

Avstrija si v okviru programa **Klar!** od leta 2016 prizadeva za pripravo regij in občin na podnebne spremembe. Le tri od 79 regij in občin, ki sodelujejo v programu, so se zavezale izvajanju ukrepov za prilagajanje podnebnim spremembam v okviru Konvencije županov EU. Med programoma ni sinergij.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi dokumentov in spletnih strani nacionalnih organov

²³ **Posebno poročilo 07/2021:** Vesoljska programa EU Galileo in Copernicus: storitve so se začele izvajati, vendar je treba dodatno spodbuditi njihovo uporabo.

Financiranje EU za prilagajanje podnebnim spremembam – zadevni projekti so težko sledljivi, spodbujajo pa bolj kratkoročne kot dolgoročne rešitve

Izzivi pri sledenju sredstev EU za prilagajanje podnebnim spremembam

44 V skladu s členom 7 Pariškega sporazuma bi morale Komisija in države članice dodeliti ustrezna finančna sredstva za podporo svojim strategijam in akcijskim načrtom za prilagajanje podnebnim spremembam. To financiranje bi bilo treba spremljati, da se oceni napredek in ovrednotijo rezultati ukrepov EU za prilagajanje podnebnim spremembam. Za količinsko opredelitev porabe EU za prilagajanje tem spremembam je Sodišče preučilo ustrezna sredstva, ki so jih dodelile Komisija in države članice.

45 Iz proračuna EU se financira več skladov in instrumentov, namenjenih podpori prilagajanju podnebnim spremembam, zlasti na področju kmetijstva, raziskav in inovacij ter kohezije in regionalnega razvoja. Vendar je glede na medsektorsko naravo ukrepov, povezanih s prilagajanjem podnebnim spremembam, težko opredeliti vse zadevne projekte, ki jih financira EU. Namen prilagajanja podnebnim spremembam se na primer lahko doseže tudi s projekti, ki jih financira EU in so označeni kot projekti za varstvo narave. Nekateri projekti so bili morda napačno označeni kot pomembni za prilagajanje podnebnim spremembam, na kar je Sodišče opozorilo v svojem prejšnjem delu²⁴.

46 V tabeli 3 so primeri projektov, ki jih je financirala EU in za katere so Komisija in države članice menile, da so pomembni za prilagajanje podnebnim spremembam.

---

²⁴ Posebno poročilo 14/2024: Zeleni prehod – Nejasen prispevek mehanizma za okrevanje in odpornost, slika 10.

Tabela 3 – Primeri projektov za prilagajanje podnebnim spremembam, financiranih iz različnih skladov EU

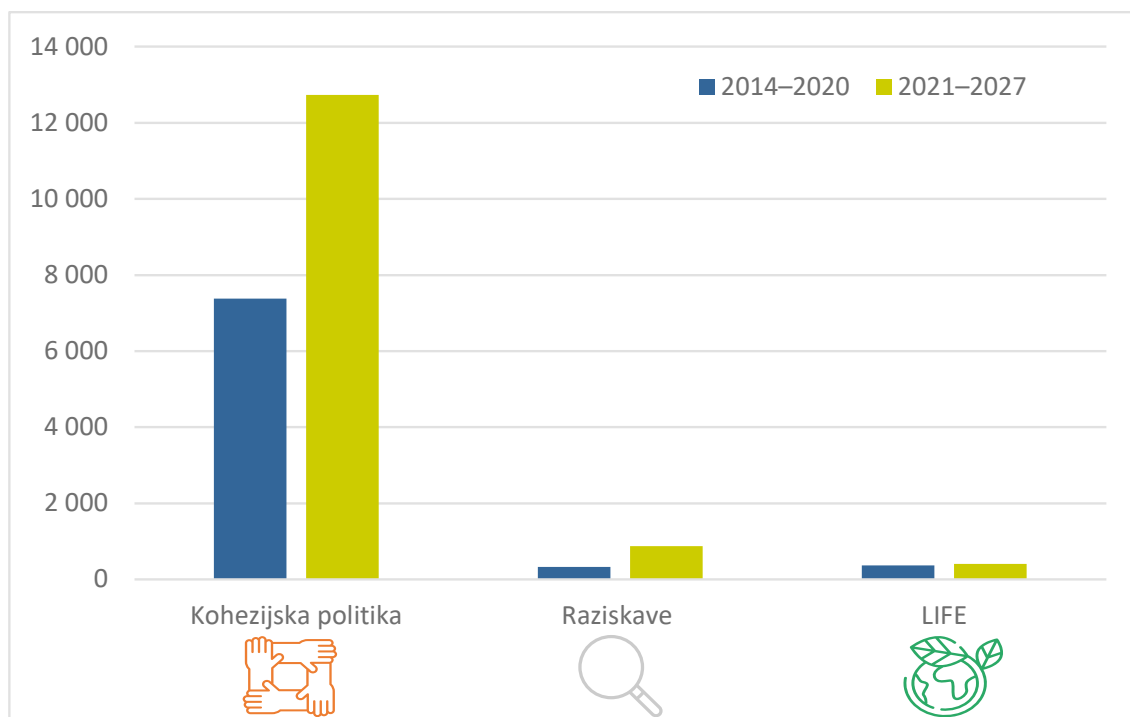
Razvoj podeželja (EKSRP) 	Kohezijski in regionalni skladi 	Raziskave in inovacije (Obzorje Evropa) 	Okolje in podnebje (LIFE)
– gospodarna raba vode (namakanje, naložbe v skladiščenje vode) – obnova gozdov, poškodovanih v neurjih ali zaradi škodljivcev	– zelena infrastruktura: sonaravne rešitve za zmanjšanje tveganja poplav, obalne erozije, zemeljskih plazov ali suše – siva infrastruktura za zaščito pred poplavami / zaščito obale – ribniki za zadrževanje deževnice za spopadanje s sušami in pomanjkanjem vode – obnova mokrišč in šotišč	– modeliranje vremenskih napovedi in analiza tveganja za podnebne spremembe – raziskave novih rešitev za prilagajanje podnebnim spremembam	– preizkušanje sonaravnih rešitev za zmanjšanje tveganja poplav, obalne erozije, požarov, zemeljskih plazov ali suše – inovativne metode za boj proti različnim nevarnostim, kot so učinki toplotnih otokov v velikih mestih, dezertifikacija itd.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi informacij Komisije

47 Proračun EU zajema številne cilje, ki morajo obstajati sočasno s ciljem prilagajanja podnebnim spremembam, na primer spodbujanje socialne, ekonomske in teritorialne kohezije. Glede na to je težko oceniti, koliko posamezen program prispeva k doseganju posameznega cilja. Kohezijska sredstva so na primer namenjena zmanjšanju neenakosti med državami članicami in regijami, vendar lahko s financiranjem infrastrukture za podporo gospodarskemu razvoju in konkurenčnosti pride do krčenja gozdov ali večjega pritiska na vodne vire.

48 Na *sliki 11* so primeri glavnih virov financiranja EU, označenih za prilagajanje podnebnim spremembam za obdobji 2014–2020 in 2021–2027. Prispevek skupne kmetijske politike k prilagajanju podnebnim spremembam zaradi različnih omejitev in izzivov ni vključen (*okvir 5*). Poleg tega so države članice namenile prilagajanju približno 12 milijard EUR v okviru [mehanizma za okrevanje in odpornost](#).

Slika 11 – Razvoj glavnih virov financiranja EU za prilagajanje podnebnim spremembam (v milijonih EUR)

Vir: regionalni in kohezijski skladi: [kohezijski podatkovni portal](#); raziskave: informacije, ki jih je prejela Komisija Za program LIFE za obdobje 2021–2027 je Sodišče ocenilo, da je 43 % proračuna namenjenih prilagajanju podnebnim spremembam (podobno kot v prejšnjem programu).

Okvir 5

Prilaganje podnebnim spremembam v skupni kmetijski politiki – mešani rezultati

Neposredna plačila

Sodišče je v okviru svojega prejšnjega dela ugotovilo, da je bil učinek neposrednih plačil na prilaganje podnebnim spremembam mešan:

	s prihodkom iz neposrednih plačil se je povečala sposobnost kmetij, da se spopadejo z negativnimi pretresi zaradi podnebnih sprememb,
	z odvisnostjo od neposrednih plačil se lahko obdržijo nerentabilne kmetije, kar upočasnjuje strukturne spremembe, ki bi bile morda potrebne za prilaganje.

Razvoj podeželja

10 milijard EUR, dodeljenih za prilaganje podnebnim spremembam v okviru razvoja podeželja (2014–2020), izhaja predvsem s treh področij:

	povečanja učinkovitosti rabe vode v kmetijstvu,
	podpiranja preprečevanja in obvladovanja tveganja na kmetijah (z zavarovanjem pridelka). Sodišče meni, da je obvladovanje tveganj bolj orodje za prenos podnebnih tveganj kot za njihovo obravnavanje,
	spodbujanja lokalnega razvoja na podeželskih območjih, ki glede na predhodno revizijsko delo Sodišča v zvezi s temi projekti ni povezano s prilaganjem podnebnim spremembam.

Spremljanje prilaganja

	En kazalnik učinka/stanja o odpornosti: Povečanje odpornosti kmetijstva na podnebne spremembe [I.09/C.45].
	En splošni kazalnik rezultatov ²⁵ za prilaganje: Delež kmetijskih zemljišč v uporabi, za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za izboljšanje prilaganja podnebnim spremembam. Kazalnik ni primerljiv v vseh državah članicah, saj lahko vključena zemljišča zajemajo orna zemljišča, na katerih se uporablja hlevski gnoj, trajno travinje ali zemljišča za vzdrževanje vinogradov, odporne/prilagojene sort kmetijskih rastlin ali učinkovito rabo vode. Ocenjeni proračun za ukrepe, ki prispevajo h kazalniku R12: 28,7 milijarde EUR (2021–2027).
	Pri podnebnih ukrepih blažitev podnebnih sprememb in prilaganje nanje nista ločena.

Vir: Evropsko računsko sodišče, [Pregled 01/2020](#) – Spremljanje porabe za podnebne ukrepe v proračunu EU; [Posebno poročilo 09/2022](#) – Poraba za podnebne ukrepe v proračunu EU za obdobje 2014–2020: znesek je bil naveden previsoko; [Posebno poročilo 10/2022](#) – S pobudo Leader in lokalnim razvojem, ki ga vodi skupnost, se spodbuja angažiranost na lokalni ravni, vendar o dodatnih koristih še ni zadostnih dokazov; [Uredba 2021/2115](#)

²⁵ Študija Evropskega parlamenta o vplivu ekstremnih podnebnih dogodkov na kmetijsko proizvodnjo, str. 61.

Misija EU Prilagajanje podnebnim spremembam, ambiciozna pobuda

49 Komisija je v okviru programa [Obzorje Evropa](#), raziskovalnega programa EU za obdobje 2021–2027, začela izvajati posebno misijo EU, [Misijo Prilagajanje podnebnim spremembam](#)²⁶. Cilj te misije je pospešiti prilagajanje z zagotavljanjem konkretnih rešitev, izmenjavo znanja in omogočanjem, da regije do leta 2030 postanejo odporne proti podnebnim spremembam. V [tabeli 4](#) so navedeni cilji in dosedanji napredek.

Tabela 4 – Misija EU za prilagajanje – cilji in dosedanji napredek (april 2024)

Cilji	Napredek
150 proti podnebnim spremembam odpornih skupnosti in regij do leta 2030	311 regionalnih in lokalnih organov je podpisalo listino o misiji.
75 predstavitev mest za prilagajanje podnebnim spremembam	Na platformi misije EU se regijam zagotavlja tehnična pomoč in izmenjujejo se dobre prakse.
Dodeljena proračunska sredstva za 2021–2027: 874 milijonov EUR	39 raziskovalnih projektov med letoma 2021 in 2023 (skupni stroški 368 milijonov EUR): izvedene so bile ocene podnebnega tveganja in ranljivosti, predstavljene inovativne rešitve (npr. protipoplavne stavbe, pridelki, odpornejši proti suši) ali orodja za vključevanje državljanov.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi informacij Komisije

50 Eden od pomembnih izzivov, kako omogočiti, da 150 regij in skupnosti do leta 2030 postane odpornih proti podnebnim spremembam, je spodbujanje financiranja, da se lahko z misijo EU dosežejo zastavljeni cilji. Po oceni bo za to potrebnih dodatnih 10 milijard EUR²⁷. Trenutno ni jasno, kako se bodo ta sredstva zbrala.

²⁶ Sporočilo Komisije o misijah EU dve leti pozneje: ocena napredka in nadaljnji koraki, COM(2023) 457 final.

²⁷ Izvedbeni načrt misije Prilagajanje podnebnim spremembam, 2021.

51 Poleg tega je vključevanje prilagajanja podnebnim spremembam v številne programe, postavke financiranja in druge ukrepe še naprej pomembna naloga, ki jo je treba izpolniti, da bo cilj misije dosežen²⁸. V enem od prejšnjih poročil²⁹ Sodišča je bilo ugotovljeno, da sinergije med raziskovalnim programom in drugimi skladi EU niso bile v celoti izkoriščene in da se ti skladi niso uporabljali dopolnilno. Učinek raziskovalnih in inovacijskih projektov je zato manjši. Cilj misije je odpraviti to težavo, vendar je še prezgodaj, da bi bil dejanski učinek viden.

52 Iz ankete Sodišča (v kateri niso bili posebej obravnavani podpisniki misije za prilagajanje) je razvidno, da 75 % vzorčenih občin ni poznalo portala misije Prilagajanje podnebnim spremembam, 17 % ga je poznalo, vendar ga ni uporabljalo, in le 8 % ga je uporabljalo. Glede na negotovost glede razpoložljivih sredstev želi Sodišče poudariti, da morda ne bo mogoče omogočiti, da bi do leta 2030 vseh 150 regij in skupnosti postalo odpornih proti podnebnim spremembam. Večja ozaveščenost na lokalni ravni bi bila pomembna tudi za uresničitev celotnega potenciala misije.

Projekti za prilagajanje podnebnim spremembam, ki jih financira EU – prednost kratkoročnim rešitvam pred dolgoročnimi

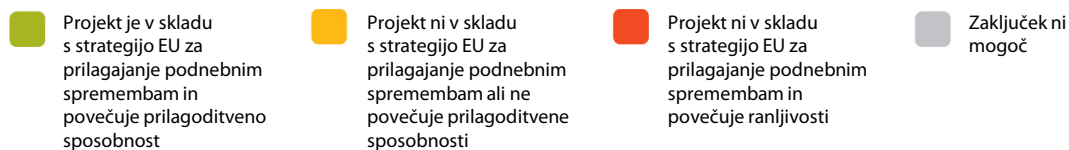
53 Sodišče je v štirih revidiranih državah članicah analiziralo 36 projektov, ki jih je financirala EU in so označeni kot projekti za prilagajanje podnebnim spremembam. Ocenilo je, ali so bili ti projekti skladni z nacionalnimi/sektorskimi in regionalnimi strategijami ter ali se je z njimi dejansko bolj reševalo prilagajanje podnebnim spremembam kot pa zagotavljala kratkoročna rešitev, posledica česar bi lahko bilo neustrezno prilagajanje. Ta analiza je bila izvedena v zvezi s petimi sektorji in področji, navedenimi v odstavku 22. Na splošno je Sodišče ugotovilo, da se je z 19 projekti povečala prilagoditvena sposobnost v zadevnih sektorjih, s 13 projekti se ta sposobnost ni povečala ali pa projekti niso bili v skladu s strategijo EU za prilagajanje podnebnim spremembam, pri dveh projektih pa se je povečala ranljivost, kar pomeni, da je prišlo do neustreznega prilagajanja. Za dva projekta ni moglo sprejeti zaključka, ker sta se izvajala šele pred kratkim (*slika 12*).

²⁸ Delovni dokument služb Komisije SWD(2023) 260 final. *EU Missions two years on*.

²⁹ Posebno poročilo 23/2022: Sinergije med programom Obzorje 2020 ter evropskimi strukturnimi in investicijskimi skladi – Še niso v celoti izkoriščene.

Slika 12 – Pregled 36 izbranih prilagoditvenih projektov EU

en kvadrat = en projekt

Vir: Evropsko računsko sodišče

Poplave in zadrževanje vode – spodbujanje sonaravnih rešitev

54 Poplave so eno od glavnih tveganj, s katerimi se srečuje EU. Sodišče je v svojem [poročilu o direktivi o poplavah](#) iz leta 2018 priznalo, da je njen skupni učinek pozitiven. V poročilu je poudarjeno, da sta večja vključitev podnebnih sprememb v načrtovanje rabe zemljišč z namenom ublažitve tveganja poplav in uporaba sonaravnih rešitev še vedno glavna izziva za prilagajanje podnebnim spremembam.

55 Pri analizi devetih vzorčenih projektov je Sodišče ugotovilo:

- s štirimi projekti so se spodbujale sonaravne rešitve, kot sta renaturacija rek in obnova šotič (okvir 6),
- vsi projekti so bili skladni s strategijami EU in držav članic, vendar se pri dveh projektih prilagoditvena sposobnost ni izboljšala:
  - pri enem projektu je bila zaščita novih stanovanjskih objektov pred poplavami uspešna, vendar je bil projekt odobren za gradnjo na poplavnem območju z visokim tveganjem (okvir 3),
  - pri drugem projektu je bil leta 2018 razvit zeleni indeks za povečanje zmogljivosti mest za zadrževanje vode, vendar ta indeks ni bil nikoli uporabljen,
- pri dveh projektih so se za gradnjo poplavne infrastrukture uporabljali le pretekli podatki, ne da bi se upoštevali vremenski pogoji za prihodnost, zaradi česar je prišlo do tveganja nezadostne zaščite pred poplavami na tem območju v srednje- in dolgoročnem obdobju.

Okvir 6

Obnova šotišč: zmagovalna rešitev za prilagajanje podnebnim spremembam in tudi za ublažitev njihovih posledic

V Estoniji je bilo izsušenih, izkopanih in izčrpanih 2 000 hektarjev šotišč, ki so bila nato zapuščena. Sodišče je v svojem prejšnjem delu ugotovilo, da je SKP namenjena kmetom, ki obdelujejo tako izsušena šotišča³⁰. Za en projekt se je namenilo 3,9 milijona EUR podpore EU zunaj SKP, skupni stroški projekta za obnovo tega območja pa so znašali 4,6 milijona EUR.

Izsušena šotišča so vir emisij toplogrednih plinov, če pa so obnovljena, postanejo ponor ogljika. V obdobjih močnega deževja vodo absorbirajo, v sušnih obdobjih pa jo zadržujejo.

Projekt obnove dejansko prispeva k prilagajanju podnebnim spremembam. Prispeva k ohranjanju vode in tudi k večji biotski raznovrstnosti in zdravju tal.

Vir: Evropsko računsko sodišče

---

³⁰ Posebno poročilo 16/2021: Skupna kmetijska politika in podnebje: polovica porabe EU za podnebne ukrepe je namenjena skupni kmetijski politiki, vendar se emisije kmetij ne zmanjšujejo.

Pomanjkanje vode – namakanje kmetijskih rastlin, za katere se porabi veliko vode, je ovira za prilagajanje podnebnim spremembam

56 Razvoj kmetijstva je bil v preteklosti tesno povezan z namakanjem. Nove podnebne razmere – višje temperature in daljša sušna obdobja – nedvomno prispevajo k povečanju vode, potrebne za gojenje kmetijskih rastlin, saj je rastna sezona daljša in evapotranspiracija (tj. vsota transpiracije rastlin in izhlapevanja tal) večja. Za prilagoditev novim podnebnim razmeram obstaja več možnosti: razvoj namakanja za nadomestitev dodatnih potreb po vodi, izboljšanje tal za zadrževanje vlage in prehod na kmetijske rastline, ki so bolj prilagojene novim podnebnim razmeram (kmetijske rastline, za katere se porabi manj vode, ali zimske kmetijske rastline).

57 Obstoječa vodna telesa (reke in podtalnica), deževnica ali ponovna uporaba reciklirane vode so alternativni viri za namakanje. EU podpira namakanje predvsem prek EKSRP, v okviru katerega se lahko financirajo naložbe v namakalne sisteme (oprema, omrežja in zbiralniki). Poleg tega lahko države članice prejmejo podporo za nekatere sektorje v okviru Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (sadje in zelenjava, oljke in oljčno olje, vino) za financiranje modernizacije ali namestitve namakalne opreme in omrežij.

58 Od leta 2014 je mogoče s sredstvi EU financirati izboljšave obstoječih namakalnih naprav le, če se vnaprej prikažejo morebitni prihranki vode³¹. Toda učinkovitost ne pomeni nujno, da se poraba vode na splošno zmanjša, saj bi bili za nova namakalna območja in daljša sušna obdobja potrebni dodatni vodni viri. S tem bi se lahko izravnali prihranki vode zaradi modernizacije obstoječih namakalnih sistemov³². V francoski regiji Jug so se na primer med letoma 2010 in 2020 namakalne površine povečale za 26 % (do 125 700 hektarjev), trenutno pa je v namakanju 20 % kmetijskih zemljišč v uporabi.

³¹ Člen 46 Uredbe št. 1305/2013 in člen 74 Uredbe 2021/2115.

³² Posebno poročilo 20/2021: Trajnostna raba vode v kmetijstvu: bolj verjetno je, da se bo s sredstvi SKP spodbujala večja kot pa učinkovitejša raba vode, odstavki 77–78.

59 Za obdobje 2023–2027 19 držav članic načrtuje podporo namakanju v okviru EKSRP z 52 različnimi intervencijami. Z 21 od teh se bo podpirala širitev namakalnih sistemov in zbiralnikov. Sodišče je odkrilo samo tri države članice (Belgija (Flandrija), Bolgarija in Grčija) nameravajo podporo na površino uporabiti posebej za kmetijske rastline ali sorte, ki so bolj odporne proti podnebnim spremembam in/ali za katere se porabi manj vode. V Grčiji na primer načrtujejo, da bodo podprli uporabo kmetijskih rastlin, odpornih na sušo, in prehod s poletnih kmetijskih rastlin, za katere se porabi veliko vode, na zimske³³.

60 Sodišče je pregledalo pet projektov za namakanje in ugotovilo:

- pri treh projektih se je povečala namakalna površina, kar pomeni tveganje za povečanje celotne porabe vode. To ni v skladu s ciljem zmanjšanja porabe vode, zato ti projekti niso bili skladni s strategijami EU in nacionalnimi strategijami, zlasti za območja z velikim pritiskom na vodne vire,
- v dveh projektih niso bili dovolj upoštevani srednje- in dolgoročni scenariji podnebnih sprememb glede pomanjkanja dežja in vode. Odobritev črpanja vode na podlagi preteklih podatkov o podnebnju bi lahko privedla do neustrezne rabe vode. V okviru enega projekta EKSRP je bila na primer financirana naknadna analiza v zvezi s 16 zbiralniki v Novi Akvitaniji. Izgradnja zbiralnikov je temeljila na študiji, v kateri so bile upoštevane le meteorološke razmere od leta 2000 do leta 2011. V njej niso bile upoštevane podnebne spremembe v regiji, zlasti zmanjšanje razpoložljivosti vode. Oktobra 2023 je bilo dovoljenje za gradnjo teh zbiralnikov preklicano, saj so bili ti preveliki in je zaradi sedanjih in prihodnjih podnebnih razmer na tem območju prišlo do večjega pritiska na vodna telesa³⁴,
- nobeden od projektov ni bil pogojen s kmetijskimi praksami, katerih cilj je zadržati vlago v tleh in tako zmanjšati porabo vode, ali z uporabo kmetijskih rastlin, za katere se porabi manj vode.

61 Naložbe v namakanje lahko pripomorejo k večji konkurenčnosti kmetij³⁵, bodisi s povečano ali zajamčeno proizvodnjo bodisi s kmetijskimi rastlinami z višjo dodano vrednostjo (toda za katere pa se porabi veliko vode). V **okviru 7** je ponazorjen možen konflikt med povečanjem konkurenčnosti (gojenje donosnih kmetijskih rastlin) in prilagajanjem podnebnim spremembam (zmanjšanje odvisnosti od vode, ki je vse manj).

---

³³ Shema za podnebje in okolje v Grčiji P1-31.1.

³⁴ Sodbi [2101394](#) in [2102413](#).

³⁵ Člen 6(b) [Uredbe 2021/2115](#).

Okvir 7

Namakanje kmetijskih rastlin, za katere se porabi veliko vode, v primerjavi s prilagajanjem podnebnim spremembam

Kiviji so žejne kmetijske rastline, ki potrebujejo do 2 000 m³ vode na hektar. Za nov namakalni projekt v francoski regiji Nova Akvitanija je bilo iz EKSRP dodeljenih 110 064 EUR za izgradnjo zbiralnika, namenjenega namakanju petih hektarjev rastlin kivija.

Vendar pa se zbiralnik polni pozimi s črpanjem vode iz reke, ki je že pod velikim pritiskom zaradi namakanja.

Sodišče sicer razume vidik konkurenčnosti tega projekta, vendar meni, da je to neustrezno prilagajanje. V okviru projekta se spodbujajo proizvodne metode, ki niso primerne za nove podnebne razmere, namesto prehoda na pridelavo kmetijskih rastlin, za katere se porabi manj vode.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi informacij, ki so jih prejeli francoski organi

62 Proizvodi, ocenjeni kot taki, ki imajo specifične lastnosti, povezane s tradicionalnim strokovnim znanjem ali geografskim območjem proizvodnje, pomenijo priložnosti in izzive pri prilagajanju podnebnim spremembam. Lahko so označeni kot proizvodi z „zaščiteno označbo porekla“ ali „zaščiteno geografsko označbo“. Z njimi se lahko okrepi prilagoditvena sposobnost zadevnih geografskih regij, in sicer s spodbujanjem lokalnih, bolj odpornih sort in vrst ali z izboljšanjem zdravja tal. Drugačen primer je *kiwi de l'Adour*, pri katerem je namakanje obvezno. S to zahtevo glede namakanja se namreč ne upošteva, da se lahko značilnosti geografske lokacije, kot so temperatura, količina padavin ali vrsta tal, spremenijo zaradi podnebnih sprememb. Zaradi takih zahtev se lahko upočasni prilagajanje podnebnim spremembam na zadevnih območjih.

63 V študiji, ki jo je financirala Komisija³⁶, je navedeno, da je splošni poudarek na produktivnih naložbah v skladiščenje vode (zbiralnike) ter namakalne naprave in infrastrukturo kot odziv na pomanjkanje in sušo. Lahko bi se bolj poudarjale in podpirale tudi druge rešitve, zlasti prehod na strukture tal in načine kmetijske pridelave, ki so bolj odporni na pomanjkanje vode in sušo. Ob upoštevanju daljših, pogostejših sušnih obdobj, ki ogrožajo EU, in pritiska na vodna telesa Sodišče ugotavlja, da namakanje ni trajnosten odziv na prilagoditvene potrebe kmetijstva. Dolgoročne rešitve, kot sta sprememba kmetijske rastle / sorte in prilagajanje kmetijskih praks novim podnebnim razmeram, se ne spodbujajo dovolj.

64 Zbiranje in shranjevanje deževnice ter ponovna uporaba reciklirane odpadne vode so bolj trajnostni viri namakanja kot črpanje podzemne vode. Sodišče je pri Poljski odkrilo primer dobre prakse: projekti, pri katerih se podzemna voda uporablja za namakanje, ne financirajo v okviru SKP, temveč se lahko financirajo le zaprti zbiralniki za zadrževanje deževnice.

Gospodarjenje z gozdovi – prilagajanje podnebnim spremembam pomeni diverzifikacijo gozdov

65 Podnebne spremembe imajo različne učinke na gozdove v EU, kar vpliva na ekosisteme in biotsko raznovrstnost. Višje temperature vplivajo na razširjenost drevesnih vrst. Nekatere vrste namreč lahko izginejo, druge pa postanejo dominantnejše. Spremembe vzorcev padavin vplivajo na vlažnost tal, kar lahko povzroči suše in večje tveganje gozdnih požarov. Močna deževja zmanjšujejo stabilnost gozdov in lahko v gorskih regijah povzročajo zemeljske plazove. Zaradi vseh teh stresov drevesa oslabijo in postanejo manj odporna proti škodljivcem in boleznim³⁷.

³⁶ Evropska komisija, *Mapping and Analysis of the CAP strategic plans*, 2023.

³⁷ *Climate change impacts on plant pathogens, food security and paths forward*.

66 EU podpira gozdarstvo s politiko razvoja podeželja in kohezijsko politiko. Vzorec Sodišča je zajemal 12 projektov, od katerih jih je bilo sedem namenjenih ponovnemu pogozdovanju ali gospodarjenju z gozdovi, pet pa pripravljenosti na gozdne požare. Sodišče je za vse projekte pripravljenosti na požare ugotovilo, da je bil nato gozd bolj dostopen gasilcem ali pa je bil razvit sistem za zgodnje odkrivanje požarov. Pri treh od sedmih projektov ponovnega pogozdovanja, tj. v Estoniji in Novi Akvitaniji, je ugotovilo, da, gozdovi niso bili samo ponovno zasajeni z eno samo vrsto, temveč so bile uporabljene vrste, prisotne pred uničenjem gozda. Na primer:

- smrekov gozd, uničen zaradi neviht v Estoniji, je bil ponovno zasajen s smreko, ki je znana po tem, da ima nizko odpornost na močne vetrove³⁸,
- v Novi Akvitaniji je bilo več kot 97 % dreves, ki so se uporabljala za ponovno zasaditev, morskih borov, ki so zelo odporni na pomanjkanje vode in odvečno vodo, vendar so občutljivi na gozdne požare in veter (oboje naj bi se zaradi podnebnih sprememb še okrepilo).

S temi projekti se ni povečala prilagoditvena sposobnost gozdov, saj za te obstajajo enaka tveganja kot prej. Zato projekti niso bili skladni s strategijami EU in držav članic, v katerih je poudarjena potreba po diverzifikaciji gozdov.

67 V Avstriji alpski gozd zagotavlja zaščito pred naravnimi nevarnostmi, kot so snežni plazovi, zemeljski plazovi, padci kamnin in nenadne poplave. Avstrija financira zgodnje odkrivanje gozdnih škodljivcev in poskuša diverzificirati svoj gozd z uvajanjem odpornejših domačih in tujih vrst. To vključuje sajenje ustreznih vrst na višjih nadmorskih višinah ali zemljepisnih širinah na podlagi optimalnih podnebnih razmer za te vrste. V *okviru 8* je opisan primer dobre prakse pri projektu ponovnega pogozdovanja.

---

³⁸ Skupno raziskovalno središče – *Picea abies in Europe: distribution, habitat, usage and threats*.

Okvir 8

Ponovno pogozdovanje z mešanimi vrstami

V monokulturnem smrekovem gozdu v Avstriji je leta 2018 prišlo do napada lubadarja. EKSRP je zagotovil 27 041 EUR za ponovno zasaditev gozda z vrstami, kot so bukev, macesen in duglazija.

Cilj projekta je bil povečati prilagajanje podnebnim spremembam, saj so gozdovi z mešanimi vrstami bolj odporni proti škodljivcem in podnebnim spremembam kot gozdovi s samo eno vrsto.

Vir: Evropsko računsko sodišče – mešano ponovno pogozdovanje z iglavci (levo) in širokolistnimi drevesi (desno)

68 Sodišče je v enem svojih prejšnjih poročil³⁹ ugotovilo, da se z ukrepi za razvoj podeželja za obdobje 2014–2022 na splošno ni dovolj spodbujala raznolikost vrst za ponovno pogozdovanje. V primeru pogozdovanja se z minimalnimi okoljskimi zahtevami določa uporaba drevesnih vrst, ki so odporne na podnebne spremembe, ali zasaditev mešanih vrst⁴⁰. Vendar so se v praksi ta pravila razlagala tako, da se dovoljujejo grozdi dreves iste vrste, kar je prineslo le malo izboljšav v biotski raznovrstnosti in prilagajanju podnebnim spremembam⁴¹. Sodišče v SKP za obdobje 2023–2027 ni odkrilo nobenega sklicevanja na zahtevo po diverzifikaciji gozdov. To pomeni, da se iz SKP lahko financirajo gozdovi z eno samo vrsto, kar pomeni, da se prilagajanje podnebnim spremembam ne obravnava.

69 Na Poljskem je zaradi velikega pritiska na vodne vire bistveno zaščititi naravna območja za zadrževanje vode, zbirati deževnico in graditi zbiralnike ter se tako prilagoditi spreminjajočim se podnebnim razmeram. Poljska je ob priznavanju velikega potenciala gozdov za zadrževanje vode⁴² v ta namen uporabila sredstva EU (*okvir 9*). Sodišče meni, da bo ta projekt prispeval k prilagoditvi gozdov novim podnebnim razmeram.

---

³⁹ Posebno poročilo 21/2021: Financiranje EU za biotsko raznovrstnost in podnebne spremembe v gozdovih EU: pozitivni, vendar omejeni rezultati.

⁴⁰ Delegirana uredba Komisije št. 807/2014, člen 6.

⁴¹ Posebno poročilo 21/2021, odstavek 56 in 57.

⁴² Tehnično poročilo Evropske agencije za okolje št. 13/2015, *Water-retention potential of Europe's forests – A European overview to support natural water-retention measures*.

Okvir 9

Zadrževalni ribniki v gozdovih

Kohezijski projekt na Poljskem je prejel sredstva EU v višini 37 milijonov EUR za gradnjo zadrževalnih ribnikov v gorskih gozdovih.

Cilj projekta je bil zmanjšati nevarnost suše s preprečevanjem izgube vode in zmanjševanjem erozije. Obenem so se okrepili tudi gozdni ekosistemi.

Vir: Evropsko računsko sodišče – zadrževalni ribnik v gorskem gozdu, Poljska

Obalna erozija na podeželju – potrebne so dolgoročne rešitve

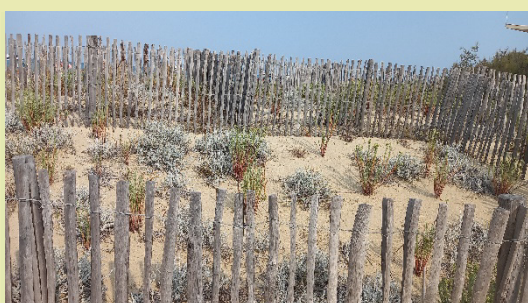
70 V vzorcu šestih projektov, izbranih s strani Sodišča, ki so bili vezani na zaščito obale, so bile pri petih projektih uporabljene sonaravne rešitve (obnova in zaščita peščenih sipin, [okvir 10](#)), pri enem pa je šlo za utrjevanje nasipa. Sodišče je ugotovilo, da so bili vsi ti projekti skladni s strategijami EU in držav članic. V zvezi s prilagoditveno sposobnostjo v projektih meni, da je imelo pet projektov, pri katerih se uporabljajo sonaravne rešitve, pozitiven učinek, medtem ko prenova obstoječega nasipa v skladu z njegovimi prvotnimi dimenzijami ni zagotovila zadostne dodane vrednosti za prilagajanje podnebnim spremembam.

Okvir 10

Sonaravne rešitve za reševanje problema obalne erozije

V okviru dveh projektov ESRR v Franciji in na Poljskem je bila zagotovljena podpora za obnovo sipin (Francija: 3,6 milijona EUR, od tega 1,8 milijona EUR podpore EU; Poljska: 17,3 milijona EUR, od tega 14,7 milijona EUR podpore EU).

Sodišče meni, da sta ta projekta primera dobre prakse, saj se z njima spodbujajo sonaravne rešitve. Sipine omogočajo naravno zadrževanje peska in učinkovito zaščito pred obalno erozijo.

plaža Pampelonne, Francija

polotok Hel, Poljska

Vir: Evropsko računsko sodišče

71 Ena od rešitev za obvladovanje tveganja obalne erozije je polnjenje obale (dodajanje peska). S to tehniko se povečuje velikost plaže in pripomore k ohranjanju obmorskega turizma. Toda polnjenje obale je draga, ponavljajoča se in delovno intenzivna praksa. Sodišče je v Franciji odkrilo projekt, namenjen obnovi peščne sipine in premestitvi stavb, ki jih ogroža dvig morske gladine. Ponovno polnjenje obale je pomenilo 75 % odhodkov ali 1,8 milijona EUR v štirih letih, vendar je bila to le kratkoročna rešitev. Sodišče meni, da brez dolgoročnega načrta za obvladovanje dviga morske gladine in dokončne renaturacije sipin podpora EU za polnjenje obal ne zagotavlja trajnostne in dolgoročne rešitve za obalno erozijo.

72 Premestitev stavb je eden ključnih izzivov pri obvladovanju obalne erozije. Na Poljskem na sipinah, ki pokrivajo 70 % poljske obale, gradnja ni zakonsko dovoljena. V skladu s francoskimi podnebnimi pravili se krepijo pravne določbe za olajšanje premestitve ogroženih objektov. Vendar so cene nepremičnin še vedno višje v bližini morja. V Franciji je zaradi obalne erozije ogroženih tudi do 50 000 stavb⁴³, zato se postavlja vprašanje, kdo bo plačal za premestitev stavb v zasebni lasti, ogroženih zaradi obalne erozije.

⁴³ Informacije francoske vlade, 2022.

Gorska območja – manj snega je izziv za smučarski turizem

73 Sodišče je analiziralo štiri projekte, povezane z gorskimi območji, in ugotovilo, da:

- so bili vsi štiri skladni s strategijami EU in držav članic,
- se pri enem projektu za nadomestitev lavinskega sprožilca plazu prilagoditvena sposobnost ni povečala.

74 V zadnjih študijah je bilo potrjeno, da bi globalno segrevanje za dve stopinji nad ravnmi pred industrializacijo⁴⁴ pomenilo zelo veliko tveganje pomanjkanja snega na približno polovici evropskih smučišč. Edina izjema bi bila letovišča nad 2 000 m. Globalno segrevanje za štiri stopinje nad ravnmi pred industrializacijo pa bi povzročilo zelo veliko tveganje pomanjkanja snega na skoraj vseh smučiščih. V turistični industriji se s temi težavami spopadajo s tehničnimi ukrepi, kot je umetno zasneževanje. V Avstriji je na primer približno 70 % smučišč opremljenih s sistemi za zasneževanje. Vendar se zaradi teh sistemov povečujeta poraba vode in energije ter posledično ogljični odtis.

75 Nekaterim projektom EU so bila dodeljena sredstva za energetsko učinkovitejše snežne topove v okviru operativnih programov za spodbujanje konkurenčnosti. Francosko računsko sodišče je nedavno poročalo, da lahko zaradi izdelovanja umetnega snega pride do neustreznega prilagajanja, saj to povečuje pritisk na porabo vode in pomeni le kratkoročno rešitev za obravnavanje podnebnih sprememb⁴⁵.

76 Regionalni organi, s katerimi je Sodišče opravilo razgovore, pričakujejo diverzifikacijo, ko bodo snežne razmere postale nezadostne in bodo operativni stroški za smučišča previsoki. Kljub temu pa želijo ustvariti spodbude za naložbe v lokalni, „počasni“ turizem, kolesarjenje, pohodništvo in plezanje. Te dejavnosti veljajo za trajnostne in zagotavljajo enakomernejšo porazdelitev turizma skozi vse leto, to pa bi bilo za zadevno območje dolgoročna rešitev.

⁴⁴ *Climate change exacerbates snow-water-energy challenges for European ski tourism – 2023.*

⁴⁵ Francosko računsko sodišče – poročilo: *Les stations de montagne face au changement climatique*, 2024.

Zaključki in priporočila

77 Sodišče je prišlo do zaključka, da je bil prilagoditveni okvir na ravni EU dober, vendar so bile pri njegovem izvajanju v praksi ugotovljene slabosti in vrzeli. Poročanje ne vključuje skupnih kazalnikov za merjenje napredka pri doseganju odpornosti na podnebne spremembe do leta 2050, zato ima majhno dodano vrednost v smislu spremljanja napredka in podpiranja prihodnjih odločitev politike. Pri sledenju financiranja, povezanega s prilagajanjem podnebnim spremembam, obstajajo težave, zaradi katerih je težko oceniti njegov vpliv. Pri vzorcu 36 projektov, ki ga je izbralo Sodišče, so se z 19 projekti uspešno obravnavala podnebna tveganja, pri 13 projektih je bil vpliv na prilagoditveno sposobnost majhen ali pa ga sploh ni bilo, pri dveh projektih pa bi lahko prišlo do neustreznega prilagajanja. Zaradi teh slabosti obstaja tveganje, da politika in ukrepi EU za prilagajanje ne bodo sledili podnebnim spremembam. To bi negativno vplivalo na zmožnost EU, da do leta 2050 doseže odpornost na podnebne spremembe.

78 Sodišče je ugotovilo, da je splošni okvir EU za politiko prilagajanja zanesljiv (odstavki [16–20](#)), vendar so države članice včasih uporabljale zastarele znanstvene podatke. Vse države članice v vzorcu Sodišča so stroške prilagoditvenih ukrepov v svojih strategijah ali načrtih bodisi preizkoko ocenile bodisi v celoti izpustile (odstavki [21–24](#)).

79 Nacionalni okviri za prilagajanje so bili podprti z oceno tveganja in usklajeni s strategijo EU za prilagajanje podnebnim spremembam. Vendar je Sodišče ugotovilo, da so bile prednostne naloge regionalnih/sektorskih načrtov včasih v nasprotju s prednostnimi nalogami strategij ali načrtov EU / držav članic, zlasti v zvezi s kmetijstvom in gozdarstvom. Na primer, cilj povečanja namakalne površine bi lahko bil v nasprotju s ciljem zmanjšanja porabe vode (odstavki [25–30](#)).

80 Sodišče je tudi ugotovilo, da je bilo poročanje o prilagajanju v veliki meri opisno in ni zagotovilo količinsko opredeljivih podatkov. Poročanje zato ni zadostovalo za oceno napredka pri prilagajanju podnebnim spremembam v državah članicah (odstavki [31–35](#)).

Priporočilo 1 – Izboljšati poročanje o prilagajanju podnebnim spremembam

---

Komisija naj:

- (a) okrepi zahtevo glede poročanja o prilagajanju, da se vključijo skupni kazalniki in merila za merjenje napredka;
- (b) v sodelovanju z državami članicami odpravi slabosti, ugotovljene pri njihovem poročanju o prilagajanju podnebnim spremembam.

Časovni okvir: marec 2027.

81 Večina anketirancev iz 400 občin v štirih državah članicah, ki jih je revidiralo Sodišče, ni poznalo strategij in načrtov za prilagajanje podnebnim spremembam. Lokalni načrt prilagajanja je pripravilo le 16 % anketiranih občin, zato je bila njihova sposobnost za spopadanje s podnebnimi spremembami slaba (odstavki **36–40**). EU zagotavlja koristna orodja, podatke in znanje o prilagajanju podnebnim spremembam. Vendar je iz ankete Sodišča razvidno, da velika večina lokalnih skupnosti orodij EU ne pozna in jih ne uporablja (odstavki **41–43**).

Priporočilo 2 – Zagotoviti boljšo uporabo orodij EU

Komisija naj za boljše doseganje lokalnih skupnosti:

- (a) predlaga praktična in preprosta orodja, namenjena lokalnim skupnostim (npr. lokalna ocena tveganja, možnosti financiranja, dobra praksa za prilagajanje), ki bodo na voljo v vseh uradnih jezikih EU na platformi CLIMATE-ADAPT,
- (b) sodeluje z državami članicami za boljše vključevanje in spodbujanje orodij in pobud EU (platforma CLIMATE-ADAPT, Konvencija županov EU) na nacionalnih in regionalnih platformah za prilagajanje podnebnim spremembam.

Časovni okvir: december 2026.

82 Ker je prilagajanje medsektorsko, so ustrezna sredstva EU porazdeljena med več drugih politik EU, kot so kmetijstvo, kohezija in raziskave. Zato je na splošno težko ugotoviti, kateri projekti so pomembni za prilagajanje podnebnim spremembam. Razlog za to je, da morajo cilji prilagajanja na podnebne spremembe obstajati skupaj z drugimi cilji, kot sta konkurenčnost ali regionalni razvoj, kar lahko privede do neustreznega prilagajanja. V okviru proračuna za raziskave je Komisija prilagajanju podnebnim spremembam namenila posebno in ambiciozno misijo EU. Sodišče je ugotovilo, da je bil v zvezi s tem dosežen dober napredek, vendar je bilo uresničevanje ciljev misije zaradi nejasnosti glede zagotavljanja potrebnih dodatnih sredstev ogroženo (odstavki [44–52](#)).

83 Ugotovilo je, da so se z večino (53 %) od 36 projektov, ki jih je Sodišče izbralo za svoj vzorec, uspešno obravnavala podnebna tveganja, vendar je 42 % projektov imelo majhen vpliv na prilagoditveno sposobnost ali pa ga sploh ni imelo. Za preostale projekte je bilo še prezgodaj za sprejetje zaključkov (glej odstavek [53](#)). Sodišče je odkrilo projekte v zvezi s poplavami, obalno erozijo in namakanjem, pri katerih so se namesto prihodnjih podnebnih scenarijev uporabljali le pretekli podatki. Ugotovilo je tudi, da je bilo v okviru SKP namakanje najpogostejša rešitev za prilagajanje kmetijskih praks, kar lahko vodi do neustreznega prilagajanja (glej odstavke [54–64](#)). Odkrilo je primere dobre prakse gospodarjenja z gozdovi v smislu povečanja odpornosti na podnebne spremembe prek zadrževalnih ribnikov in diverzifikacije gozdov. Vendar je bila podpora kljub temu zagotovljena za zasaditev ene vrste (glej odstavke [65–69](#)). Sonaravne rešitve so pozitivno vplivale na obalno erozijo. Sodišče je ugotovilo, da drage, vendar kratkoročne rešitve, kot je polnjenje obale, brez dolgoročnih pomislekov, denimo premestitve, niso prinesle veliko dodane vrednosti (glej odstavke [70–72](#)). To je veljalo tudi za gorska območja, kjer snežni topovi povečujejo pritisk na rabo vode in ponujajo le kratkoročno rešitev za spoprijemanje s podnebnimi spremembami (odstavki [73–76](#)).

Priporočilo 3 – Zagotoviti, da bo financiranje EU za prilagajanje podnebnim spremembam prilagojeno prihodnosti

---

Komisija naj:

- (a) zagotavlja smernice za ukrepe, pomembne za prilagajanje podnebnim spremembam, in državam članicam posreduje primere projektov, katerih izvajanje povzroči neustrezno prilagajanje,
- (b) okrepi spodbujanje dolgoročnih rešitev za prilagajanje podnebnim spremembam za vse zadevne projekte, ki jih financira EU, in oceni potrebo po pogojih za upravičenost, pri katerih se upoštevajo prihodnje podnebne razmere;
- (c) predlaga smernice, primerne za prilagajanje podnebnim spremembam, za naložbe v kmetijstvo in oceni potrebo po novih pogojih za upravičenost v okviru gozdarskih ukrepov, da se prepreči financiranje gozdov z eno samo vrsto.

Časovni okvir: december 2026.

To poročilo je sprejel senat I, ki ga vodi članica Evropskega računskega sodišča Joëlle Elvinger, v Luxembourggu na zasedanju 3. julija 2024.

Za Evropsko računsko sodišče

Tony Murphy
predsednik

Priloga

Anketa o prilagajanju podnebnim spremembam

Glavni cilj ankete Sodišča je bil zbrati reprezentativne, posodobljene informacije o tem, kako so občine izpostavljene ekstremnim dogodkom, povezanim s podnebnimi spremembami, kaj potrebujejo za prilagoditev na vplive teh dogodkov, o strategijah, ki jih že uporabljajo, ter o njihovem poznavanju regionalnih, nacionalnih in evropskih strategij, načrtov in orodij za olajšanje prilagajanja.

Kako je Sodišče izvedlo anketo

Sodišče je anketo izvedlo med septembrom in decembrom 2023. Vprašalnik je bil poslan 400 občinam v štirih državah članicah, ki jih je revidiralo Sodišče: Avstrija (113), Estonija (56), Francija (117) in Poljska (114). Vzorec je bil dovolj velik, da je bil nacionalno reprezentativen, pod pogojem, da je na anketo odgovorilo najmanj 75 % občin v vsaki državi članici. Občine so bile izbrane naključno.

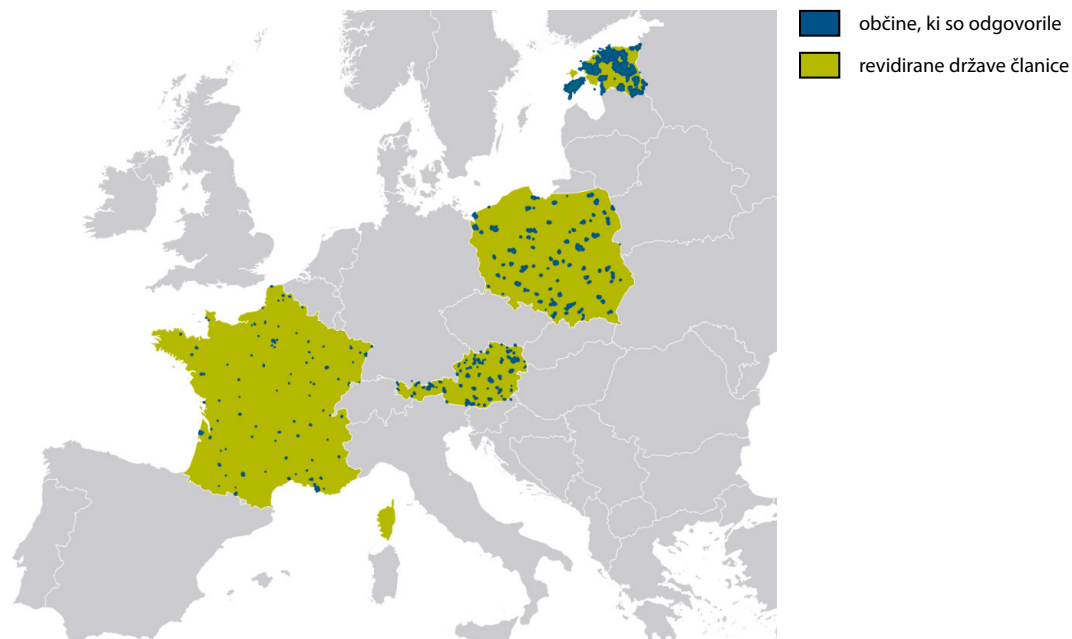
Vzorec je bil razdeljen v pet skupin občin glede na število prebivalcev: 1) velika občina: več kot 200 000 prebivalcev; 2) srednja občina: med 40 000 in 200 000 prebivalci; 3) majhna občina: med 5 000 in 40 000 prebivalci; 4) zelo majhna občina: med 200 in 5 000 prebivalcev; 5) minimalna občina: manj kot 200 prebivalcev. V vzorec so bila vključena glavna mesta vseh štirih revidiranih držav članic.

Stopnja odziva

Sodišče je prejelo skupno 318 odgovorov, kar pomeni 79,5-odstotno stopnjo odziva (Avstrija: 80 %, Estonija: 75 %, Francija: 82 % ter Poljska: 80 %). Rezultati te ankete so statistično reprezentativni. Na [sliki 13](#) so občine, ki so odgovorile na anketo.

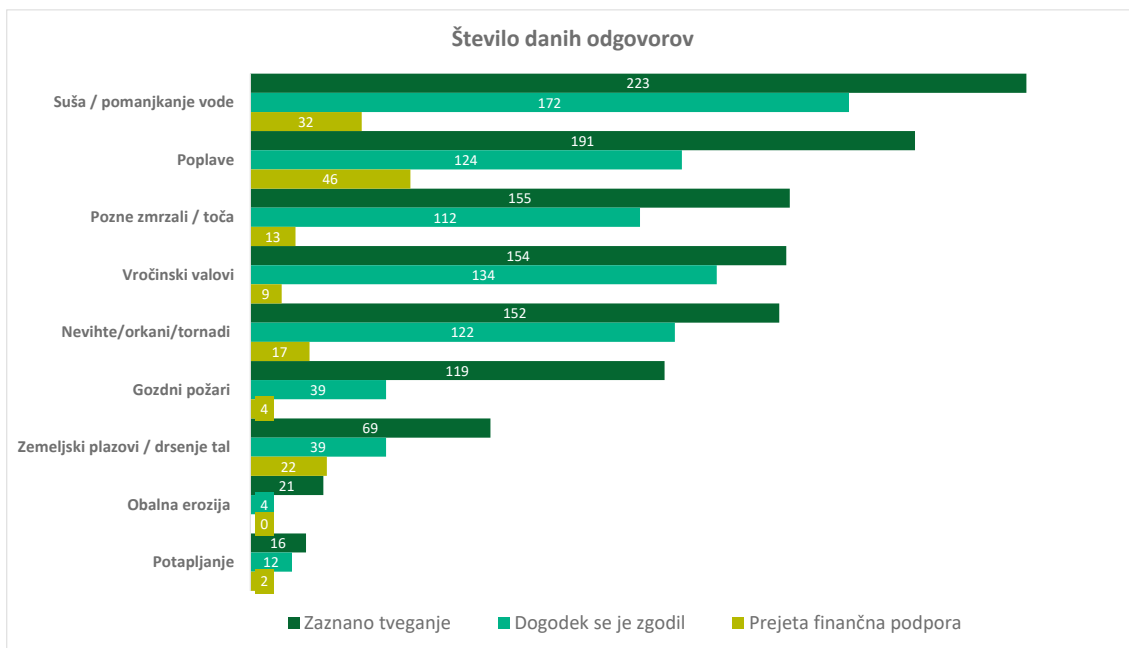
Slika 13 – Zemljevid občin, ki so odgovorile na anketo

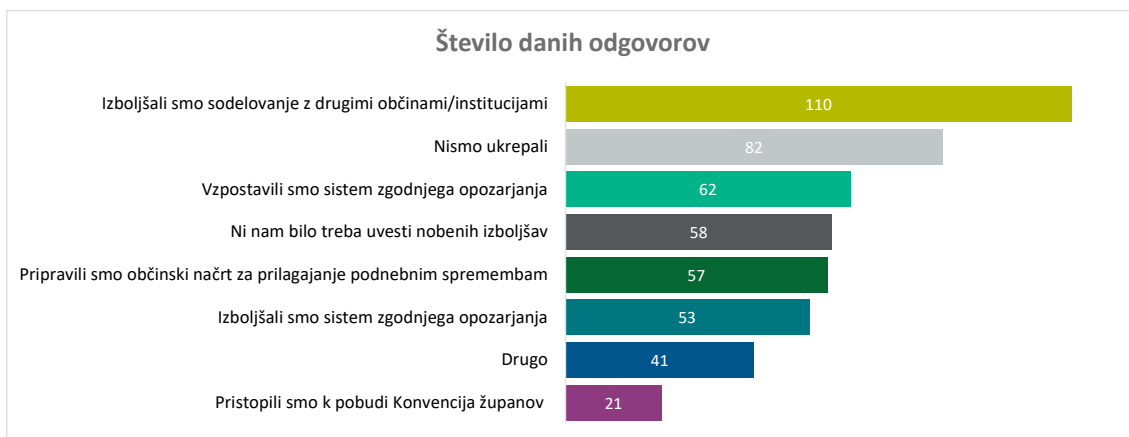
Vir: Evropsko računsko sodišče

Glavna vprašanja in rezultati ankete

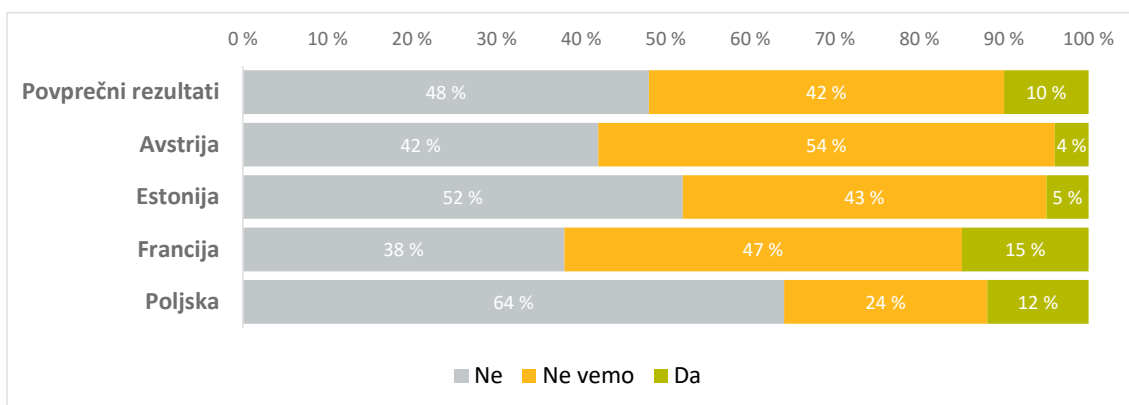
- (1) Ali je vaša občina izpostavljena dogodkom/tveganjem, povezanim s podnebjem? Ali je bila vaša občina v zadnjih petih letih izpostavljena ekstremnim vremenskim dogodkom? Če ste odgovorili pritrdilno, navedite, ali je vaša občina prejela javnofinančno podporo?

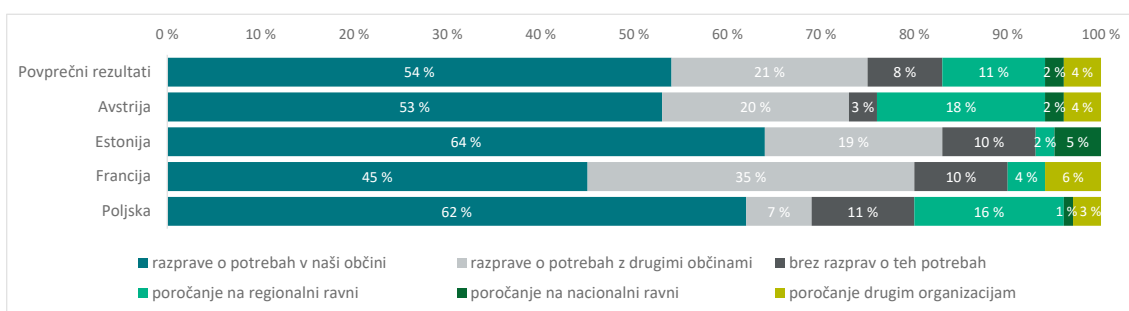
(2) Ali ste po teh ekstremnih dogodkih ukrepali?

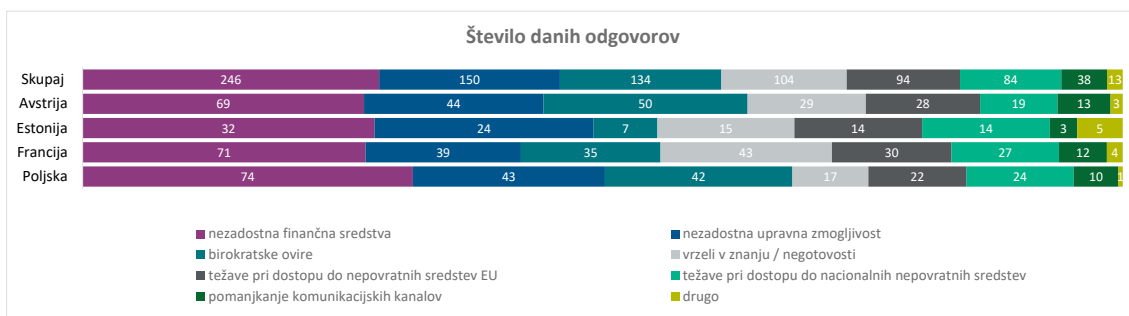
(3) Ali vaša občina sodeluje v pobudi Konvencija županov EU?

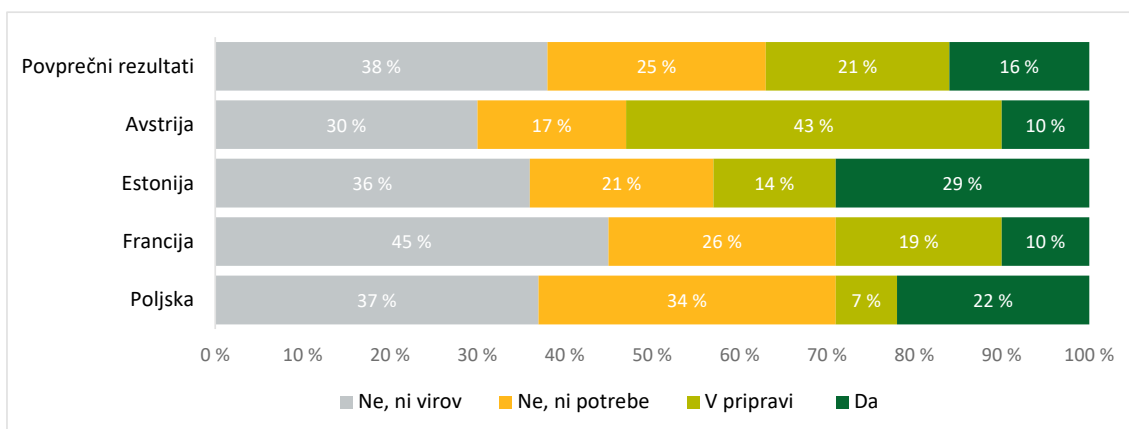
(4) Kako obravnavate lokalna vprašanja, povezana s potrebami prilagajanja podnebnim spremembam?

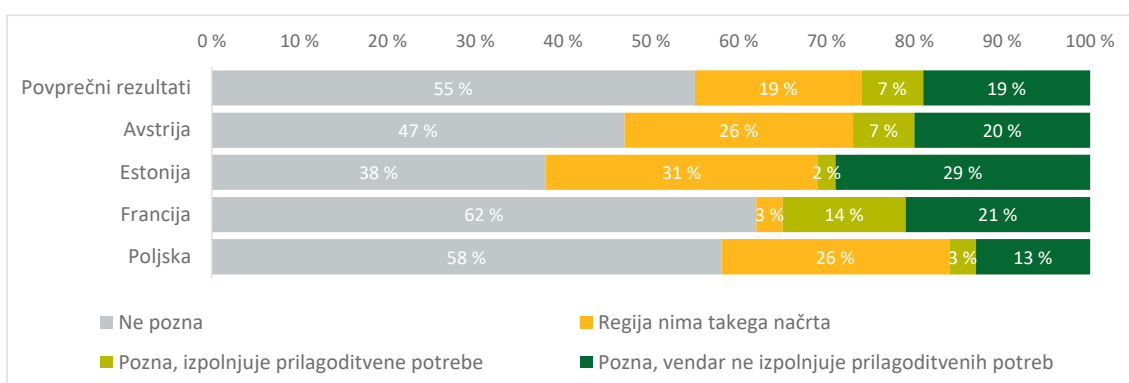
(5) S katerimi ovirami se srečuje vaša občina pri izpolnjevanju potreb po prilagajanju podnebnim spremembam?

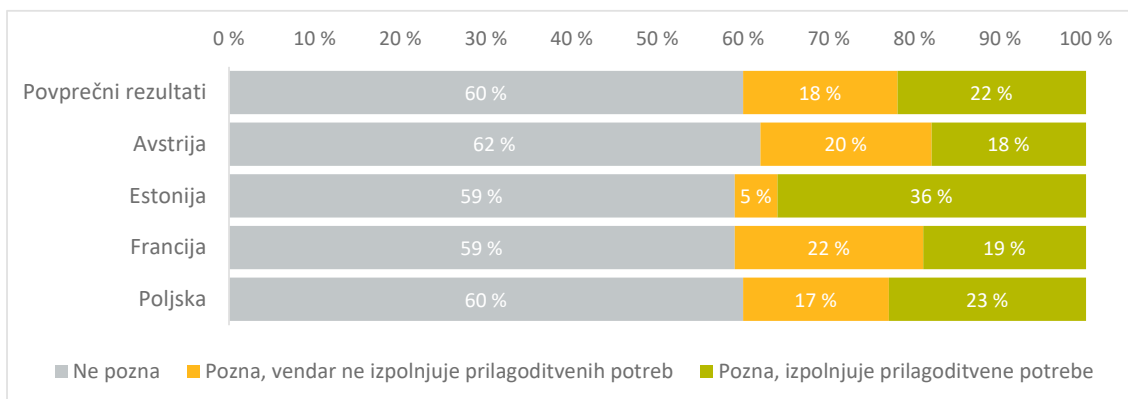
(6) Ali ima vaša občina lokalni načrt prilagajanja?

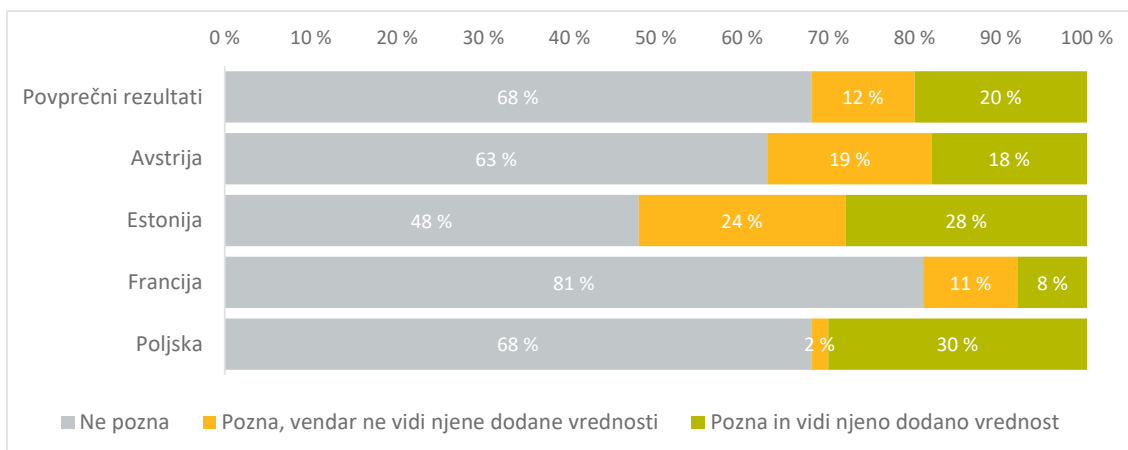
(7) (a) Ali vaša občina pozna prilagoditveni načrt vaše regije in ali ta načrt izpolnjuje potrebe vaše občine po prilagajanju?

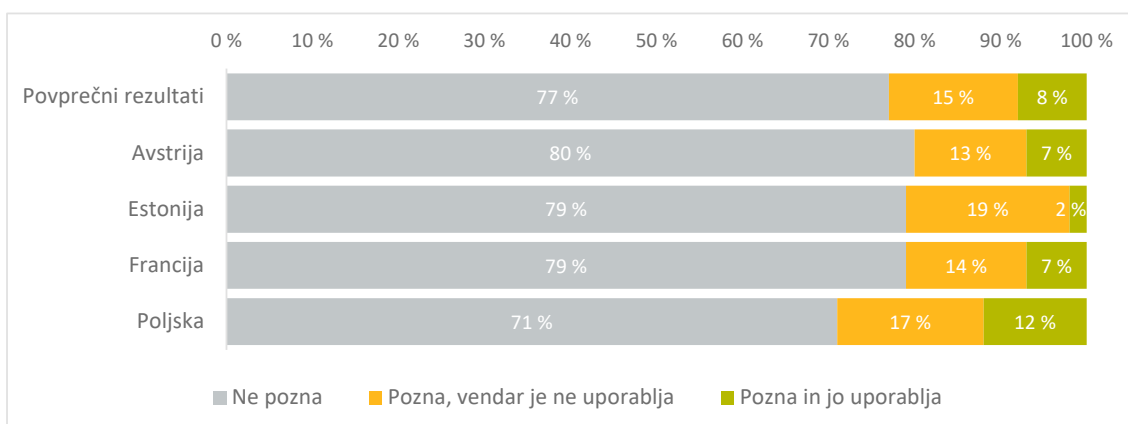
(b) Ali vaša občina pozna prilagoditveni načrt vaše države?

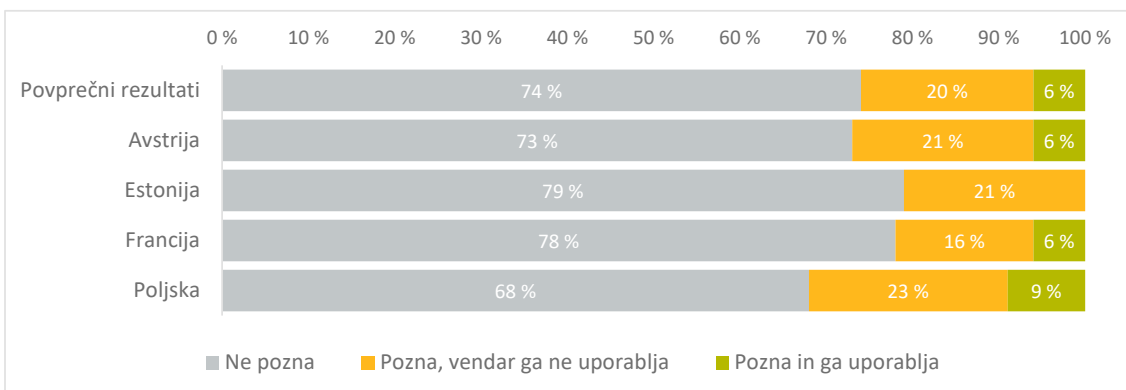
(c) Ali vaša občina pozna strategijo EU za prilagajanje podnebnim spremembam in ali vidi njeno dodano vrednost?

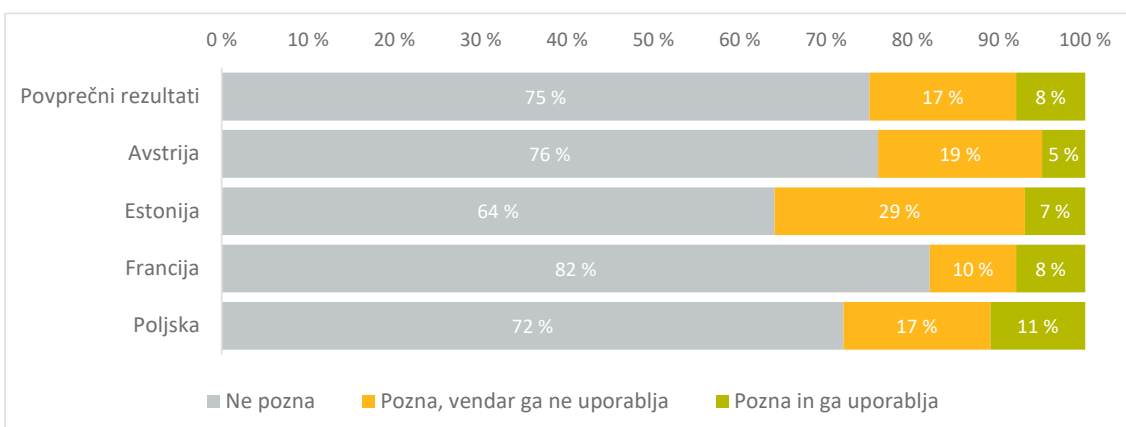
(8) (a) Ali vaša občina pozna platformo Climate-ADAPT in ali jo uporablja?

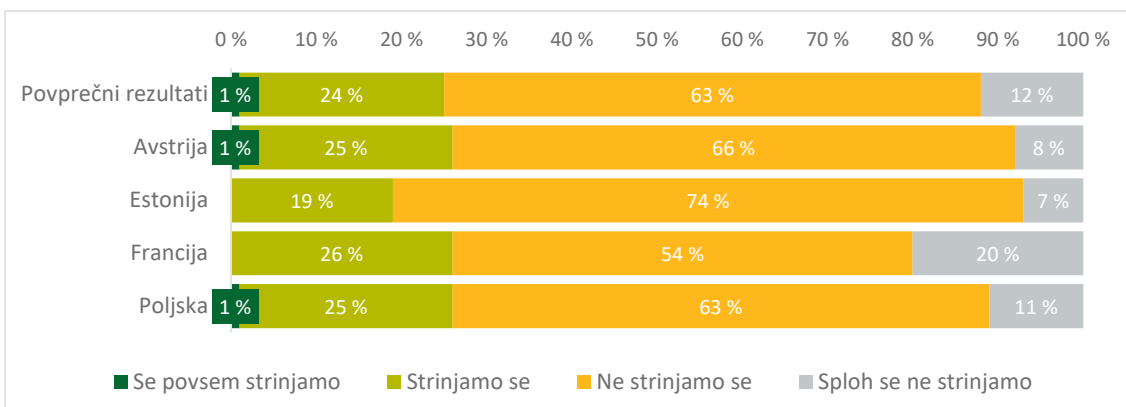
(b) Ali vaša občina pozna program Copernicus in ali ga uporablja?

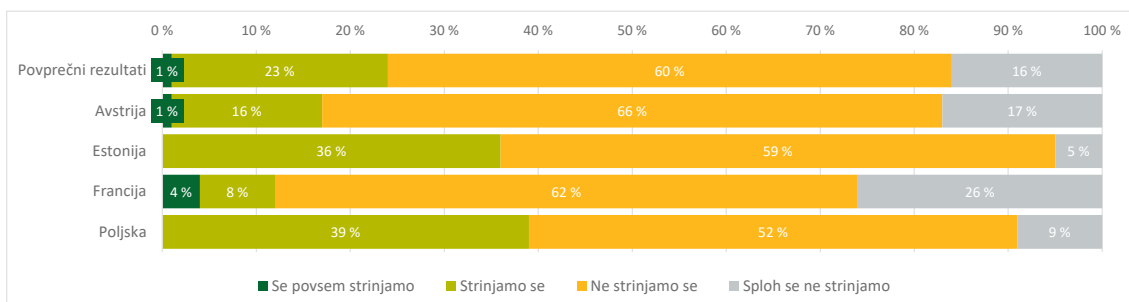
(c) Ali vaša občina pozna portal Misije EU Prilagajanje podnebnim spremembam in ali ga uporablja?

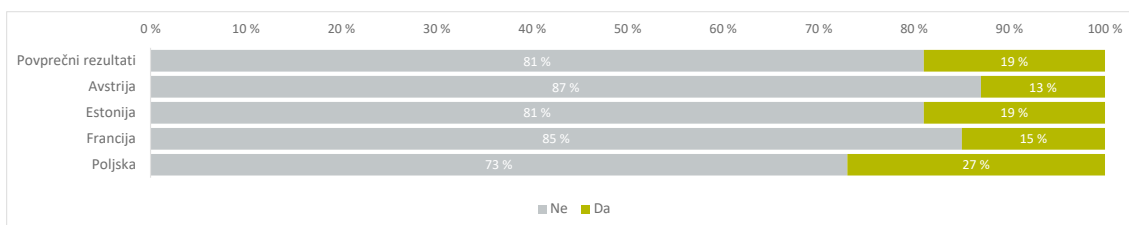
(9) „Javnofinančna podpora za prilagoditvene ukrepe/projekte je zadovoljiva in izpolnjuje naše potrebe.“ Ali se strinjate s to izjavo?

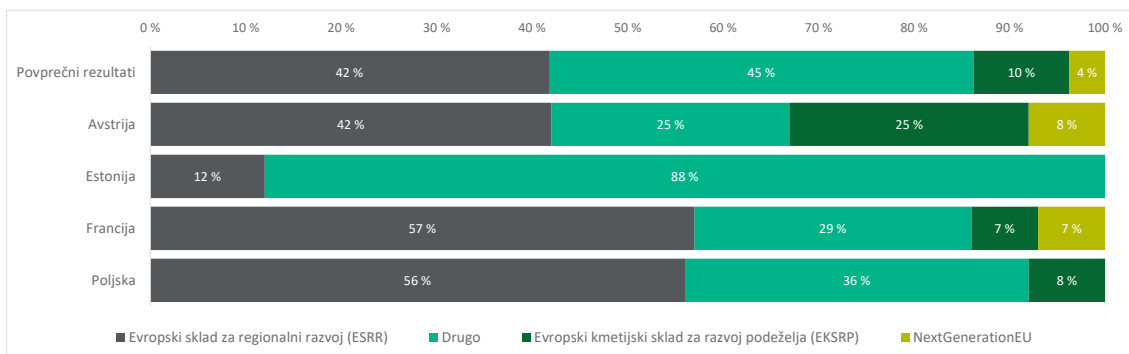
(10) „Razpoložljive informacije o financiranju EU za projekte prilagajanja podnebnim spremembam so zadostne.“ Ali se strinjate s to izjavo?

(11) (a) Ali je vaša občina v zadnjih petih letih prejela sredstva EU za prilagoditveni ukrep/projekt?

(b) Če je odgovor pritrdilen, navedite, iz katerega vira.

Kratice

EEA: Evropska agencija za okolje

EKSRP: Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja

ESRR: Evropski sklad za regionalni razvoj

IPCC: Medvladni panel za podnebne spremembe

JRC: Skupno raziskovalno središče

Leader: *Liaison entre actions de développement de l'économie rurale* – povezave med ukrepi za razvoj podeželskega gospodarstva

SKP: skupna kmetijska politika

Glosar

Copernicus: sistem EU za opazovanje in spremljanje Zemlje, v okviru katerega se za zagotavljanje okoljskih in varnostnih informacij zbirajo in obdelujejo podatki iz satelitov in zemeljskih senzorjev.

IPCC (Medvladni panel za podnebne spremembe): organ Organizacije združenih narodov, ki pripravlja celovita poročila o oceni stanja znanstvenega, tehničnega in socialno-ekonomskega znanja o podnebnih spremembah.

LIFE: finančni instrument za podporo izvajanju okoljske in podnebne politike EU s sofinanciranjem projektov v državah članicah.

Obzorje 2020: program EU za financiranje raziskav in inovacij za obdobje 2014–2020.

Obzorje Evropa: program EU za financiranje raziskav in inovacij za obdobje 2021–2027.

Odpornost proti podnebnim spremembam: sposobnost za pripravo na vplive podnebnih sprememb, okrevanje po njih in prilagajanje nanje.

Platforma Climate-ADAPT: platforma za zbiranje in izmenjavo informacij o prilagajanju podnebnim spremembam v Evropi.

Podnebne spremembe: vse spremembe podnebja v daljšem časovnem obdobju, bodisi zaradi naravne spremenljivosti ali zaradi človekovih dejavnosti (IPCC AR4, 2007).

Prilagajanje podnebnim spremembam: prilagoditev naravnih ali človeških sistemov kot odziv na dejanske ali pričakovane podnebne dražljaje ali njihove učinke, s katero se ublaži škoda ali izkoristijo priložnosti (četrto ocenjevalno poročilo IPCC (AR4), 2007).

Prilagoditvena sposobnost: potencial ali zmožnost sistema, regije ali skupnosti, da se prilagodi učinkom ali vplivom podnebnih sprememb.

Sonaravne rešitve: rešitve, ki imajo navdih in podporo v naravi, so stroškovno učinkovite, sočasno zagotavljajo okoljske, družbene in gospodarske koristi ter pomagajo krepiti odpornost (Evropska komisija).

Odgovori Komisije

<https://www.eca.europa.eu/sl/publications/sr-2024-15>

Časovnica

<https://www.eca.europa.eu/sl/publications/sr-2024-15>

Revizijska ekipa

Sodišče v posebnih poročilih predstavlja rezultate svojih revizij politik in programov EU ali tem upravljanja, ki se nanašajo na posamezna področja proračuna. Te revizijske naloge izbere in oblikuje tako, da imajo kar največji možni učinek, pri čemer upošteva tveganja za smotrnost poslovanja ali skladnost, višino zadevnih prihodkov ali porabe, pričakovan razvoj dogodkov ter politični in javni interes.

To revizijo smotrnosti je opravil revizijski senat I – Trajnostna raba naravnih virov, ki ga vodi članica Sodišča Joëlle Elvinger. Revizijo je vodil član Sodišča Klaus-Heiner Lehne, pri njej pa so sodelovali vodja njegovega kabineta Thomas Arntz in ataše v njegovem kabinetu Marc-Oliver Heidkamp, vodilna upravna uslužbenka Ramona Bortnowschi, vodja naloge Céline Ollier in njena namestnica Angelika Zych, revizorji Irina Flat, Liia Laanes in Jarosław Śmigiel ter praktikant Wesley Reverdy. Grafično podporo sta zagotovili Alexandra Damir-Bînzaru in Marika Meisenzahl.

Od leve proti desni: Irina Flat, Liia Laanes, Ramona Bortnowschi, Céline Ollier, Thomas Arntz, Klaus-Heiner Lehne, Marc-Oliver Heidkamp, Wesley Reverdy, Jarosław Śmigiel, Angelika Zych.

AVTORSKE PRAVICE

© Evropska unija, 2024

Politika Evropskega računskega sodišča (Sodišča) glede ponovne uporabe je določena v njegovem sklepu o politiki odprtih podatkov in ponovni uporabi dokumentov [ECA Decision No 6-2019](#).

Če ni drugače navedeno (npr. v posameznih obvestilih o avtorskih pravicah), so vsebine Sodišča, ki so v lasti EU, pod licenco [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Praviloma je zato ponovna uporaba dovoljena, če se ustrezno navede vir in označijo morebitne spremembe. Kdor ponovno uporabi vsebine Sodišča, ne sme potvoriti prvotnega pomena ali sporočila. Sodišče ni odgovorno za morebitne posledice ponovne uporabe.

Če so na gradivu prikazane fizične osebe, ki jih je mogoče prepoznati, npr. na fotografijah uslužbencev Sodišča, ali če gradivo vsebuje dela tretjih oseb, je treba pridobiti dodatne pravice.

Kadar je pridobljeno tako dovoljenje, se z njim razveljavi in nadomesti zgoraj omenjeno splošno dovoljenje, zato morajo biti v njem jasno navedene morebitne omejitve glede uporabe.

Za uporabo in prikazovanje vsebin, katerih lastnica ni EU, je morda treba pridobiti dovoljenje neposredno od imetnikov avtorskih pravic.

Slika 10 – logotipi: © [Copernicus Climate Change Service](#), © [Climate ADAPT](#), © Konvencija županov za podnebje in energijo – Evropa.

Programska oprema ali dokumenti, za katere veljajo pravice industrijske lastnine, kot so patenti, blagovne znamke, registrirani modeli, logotipi in imena, niso vključeni v politiko Sodišča glede ponovne uporabe.

Na spletiščih institucij Evropske unije znotraj domene europa.eu so povezave do spletišč tretjih oseb. Ker Sodišče na ta spletišča ne more vplivati, vas poziva, da preberete njihove dokumente o politiki glede varstva osebnih podatkov in avtorskih pravic.

Uporaba logotipa Sodišča

Logotip Sodišča se ne sme uporabljati brez predhodnega soglasja Sodišča.

HTML	ISBN 978-92-849-2632-9	ISSN 1977-5784	doi:10.2865/597383	QJ-AB-24-015-SL-Q
PDF	ISBN 978-92-849-2592-6	ISSN 1977-5784	doi:10.2865/15861	QJ-AB-24-015-SL-N

Ekstremni podnebni dogodki, kot so vročinski valovi, suša in poplave, so vse pogostejši in resnejši. Tem podnebnim razmeram se je treba nujno prilagoditi. Sodišče je ocenilo okvir EU za prilagajanje podnebnim spremembam in to, kako so se z izbranimi projekti EU za prilagajanje obravnavali vplivi podnebnih sprememb. Ugotovilo je, da je bil splošni okvir EU za politiko prilagajanja zanesljiv, vendar so bile pri njegovem izvajanju slabosti in vrzeli. Pri večini revidiranih projektov so se sicer uspešno obravnavala podnebna tveganja, vendar je bil pri nekaterih vpliv na povečanje prilagoditvene sposobnosti majhen ali pa ga sploh ni bilo, pri peščici pa bi lahko prišlo do neustreznega prilagajanja. Sodišče daje priporočila za izboljšanje poročanja in izmenjave znanja o prilagajanju podnebnim spremembam ter za zagotovitev, da bodo vsi ustrezni projekti, ki jih financira EU, prilagojeni sedanjim in prihodnjim podnebnim razmeram.

Posebno poročilo Sodišča v skladu z drugim pododstavkom člena 287(4) PDEU.

EVROPSKO
RAČUNSKO
SODIŠČE

Urad za publikacije
Evropske unije

EVROPSKO RAČUNSKO SODIŠČE
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUKSEMBURG

Tel.: +352 4398-1

Vprašanja: eca.europa.eu/sl/contact

Spletišče: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors